JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A⁰. 1856. **Woensdag 30 April** **N⁰. 35.**

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » » *Java*. . . . . » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentien is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien kunnen worden aangenomen tot ELF ure's voormiddags

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Bij dispositie van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 16 Februarij 1856 la. A no. 6, is aan den Oost-Indischen ambtenaar *C. C. Tromp*, laatstelijk tweede commies ter algemeene secretarie, met verlof in Nederland, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van *zes* maanden.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de zoutpakhuismeester van het hoofddepot te Grissee (Soerabaija) *C. A. F. Loth*.

Benoemd:

Tot notaris te Samarang, *A. F. Lens*, ambtenaar van de 3de klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie en candidaat notaris, thans tijdelijk waarnemende notaris te Batavia.

Bij den Residentie-raad te Benkoelen.

Ontslagen:

Wegens vertrek, eervol, het lid *J. F. van der Loo*, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, *H. Schouten*, ontvanger der inkomende en uitgaande regten tevens haven- en pakhuismeester te Benkoelen.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den resident van Djokdjokarta mr. *W. C. E. de Geer*.

Magtiging verleend:

Tot het uitreiken aan *D. van Grootveldt jr.*, eener acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskunde op de vrije landen [illegible] en Tjiasam (assistent-residentie Krawang).

Schutterijen, enz.

Bevorderd:

Tot officier van gezondheid der eerste klasse bij de Bataviasche schutterij, de officier van gezondheid der tweede klasse dr. *C. Swaving*.

Bij de Schutterij te Soerabaija.

Ontslagen:

Wegens vertrek, eervol de tweede luitenant *P. Ruijl*.

Bevorderd:

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant *D. J. Aspeling*.

Benoemd:

Tot tweede luitenants, de gewezen adelborst der eerste klasse *J. H. M. Ohl* en de schutter *A. H. W. J. Wardenaar*.

Bij den Barissan van Sumanap.

Ontslagen:

De tweede luitenant vaandeldrager *Kiai Maas Poerba*.

Benoemd:

Tot tweeden luitenant vaandeldrager, de cadet *Kiai Maas Reksamana*.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de tweede teekenaar bij de directie der genie *H. W. A. Dehne*.

Wegens vertrek, eervol, als amanuensis bij het fonds der verhoogde pensioenen van de officieren der landmagt, de majoor der infanterie *E. Rappard*.

Benoemd:

Tot amanuensis bij het fonds der verhoogde pensioenen van de officieren der landmagt, de eerste luitenant *W. B. Scheij*, adjunct bij het hoofdbureau der artillerie.

Overgeplaatst:

Bij het groot militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid der tweede klasse *C. E. Loebell*, thans te Palembang.

Bij het garnizoens-hospitaal te Ngawie, de officier van gezondheid der tweede klasse *W. J. Schmitt*, thans te Samarang.

Bij de geneeskundige dienst te Sumatra's-Westkust, de officier van gezondheid der derde klasse *J. A. James*, thans te Weltevreden.

Geplaatst:

Bij het groot militaire hospitaal te Samarang, de officier van gezondheid der derde klasse J. *N. Jorritsma*, onlangs uit Nederland aangekomen.

Advertentien.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia, noodigt bij deze de ingezetenen der stad en voorsteden van Batavia uit, om de hekken hunner erven en gebouwen, die langs de groote wegen geplaatst zijn, binnen den tijd van 30 dagen, gerekend van den 1sten Mei aanstaande, behoorlijk te doen witten en voor zooveel noodig herstellen.

Hij vertrouwt dat een ieder zich zal beijveren, om aan deze uitnoodiging te voldoen, en dat het overbodig is te herinneren aan de boeten, waarmede nalatigen worden bedreigd.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia, acht het noodig het bestaande verbod in herinnering te brengen: om op of nabij 's heeren wegen, dan wel in de nabijheid van bewoonde buurten, vuurwerken af te steken of met vuurwapenen te schieten.

Postkantoor.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat omstreeks den 10den van de volgende maand één der stoomschepen van de onderneming onder de directie van den heer *Cores de Vries*, naar Borneo's Westkust zal vertrekken, zullende daarvoor aan het postkantoor te Weltevreden brievenpakketten worden gesloten, 's avonds ten 5 ure van den dag voor het nader vastte stellen vertrek.

Landmail van Mei.

De Directeur der Posterijen te Batavia, herinnert belanghebbendat, het mail stoomschip in Mei den 11den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag den 10den Mei aanstaande:

a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banca, Palembang, Billiton en Riouw.

Vendutien.

Vrijdag 2 Mei, voor het commissiehuis van gebr. *Roselje & Co.*

Zaturdag 3 Mei, des voormiddags ten 10 ure, aan de kleedingen provisiepakhuizen.

Zaturdag 3 Mei, te Meester-Cornelis, uithoofde van vertrek, ten huize van den jhr. *E. L. A. G. van der Smissen.*

Maandag 5 Mei, voor het woonhuis van den weledelgest. heer dr. *E. A. Lange*, in het kampement te Weltevreden no. 108, door *Vaupel & Co.*

en

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door *John Pryce & Co.*

Dingsdag 6 Mei, wegens vertrek, ten huize van den kapitein der infanterie *van Zuijlen*, in het Kampement bij het plaatsbureau te Weltevreden.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor de pakhuizen van *Adam & Co.*, door gebr. *Roselje & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door *M. O. Leidelmeijer*, wed. *Meelhuijsen* te Soerabaya: van wijlen *Cornelis Willem Adam Meelhuijsen.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 22sten tot en met den 28sten April 1856.

MARINE HOTEL. *C. Oudraat*, van Onrust. — *A. Polkijn*, van de Reede. — *van Dorp*, van Indramaijoe. — *O. van Rees*, van Samarang. — *C. J. Jaskie*, *F. Kruthoffer*, *J. A. toe Laer*, van Amsterdam. — *H. Wigman*, van Melbourn. — *F. Debare*, van Singapore.

JAVA HOTEL. *Neijts*, van Borneo. — *H. J. Claassen*, van Tagal. — *J. E. Heckler* en *Familie*, van Indramaijoe. — *W. J. Schmidt*, van Muntok. — *F. K. L. Gosenson*, van Montrado. — *W. H. Asmus*, van Montrado. — *J. M. D. Sikkens* en *Echtgenoote* van Muntok. — *R. Bain*, van Singapore. — Mevrouw *M. J. Spangenberg*, *J. Chon*, van Engeland. — *J. O. Klein*, van Rotterdam. — *N. Westenberg*, van Adelaide. — *J. F. Klom* en *H. A. Manuel*, van Rotterdam.

HOTEL WILLEM II. *Gosensen en de Groot*, van Singkawang.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *E. H. van der Gouwe*, van Onrust — *H. J. Jonker*, van Passaroean. — *J. A. Kruijenbrink*, van Krawang. — *G. L. Haskell*, *H. Anston jr.* van Singapore. — *V. H. van Slingerlandt*, van Banca.

ROTTERDAMSCH HOTEL. *J. P.* en *H.* [illegible]*kinger*, van Samarang. — *E. Douwes Dekker* en *Familie*, van Lebak.

Advertentiën.

Getrouwd:

G. A. VAN DELDEN
met
H. C. L. HAAK BASTIAANSE.

Tjanjoer, *den* 22 *Maart* 1856. (868)

Getrouwd:

A. E. V. DE FIQUELMONT
met
S. C. OFFERMAN.

Salatiga, *den* 17 *April* 1856. (890)

Birth, at 17 Rutland square, Edinburgh on the 20th February 1856, the wife of *D. Maclaine*, Esq. of *Lochbuy*, of a DAUGHTER. (858)

Bevallen van een ZOON, de Echtgenoote van
T. J. P. STORM VAN 's GRAVESANDE.

Palembang, 20 *April* 1856. (886)

Bevallen van eene DOCHTER, de Hoogwelgeboren Vrouwe *J. H. C. A. van Nispen, van Lawick van Pabst.*

Poerwodadie, (Madioen) 21 *April* 1856. (884)

Voorspoedig bevallen van een ZOON, *S. M. Mess, van Motman.*

Batavia, 25 *April* 1856. (885)

Bevallen van een ZOON, *M. van Delden*, geb. *Doornik.*

Batavia, *den* 27 *April* 1856. (888)

Vendutie

Op Vrijdag den 2 Mei 1856,

voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.*

van Glaswerk, Eau de Cologne, Zeep, Kramerijen, diverse Parijsche artikelen, IJzerwerk, Manilla cigaren No. 2, Tafel- en- Servetgoed, Chitzen, Sarongs, Hoofddoeken, Losse en gezette Brillanten etc. etc. (872)

Op de Vendutie van Vrijdag den 2 dezer zal tegen 4 pCt. Vendusalaris,

worden verkocht een belangrijk assortiment diverse Lijnwaden. (900)

DE ZONDERLING. (*vervolg.*)

Ofschoon de Winter thans alle hoop op een huwelijk met zijne geliefde voor altijd, of ten minste voor een onbepaalden tijd moest opgeven, bleef hij evenwel zijn Elsje getrouw en de briefwisseling tusschen de beide jongelieden, in plaats van te verzwakken, werd zelfs drukker dan voorheen gevoerd. Doch zoo lief de jeugdige advocaat de dochter had, even zoo vijandig was hij thans den vader gezind, zoodat het ons eenigzins moet verwonderen hem, twee maanden na den bewusten maaltijd, in dezelfde prachtige kamer een vertrouwelijk gesprek, indien men het dien naam kan geven, met den koopman te hooren voeren. Dat er een belangrijk onderwerp op het tapijt was, kon men opmaken uit den fluisterenden toon, waarop het gesprek werd voortgezet.

»Hoe zijt gij er achter gekomen?" vroeg de zonderling.

»Zeer toevallig; door het schoone avondweder uitgelokt, wandelde ik gisteren door de stad, het hoofd geheel vervuld met eene ingewikkelde zaak, die mij den dag te voren ter ontwarring was toevertrouwd. Daar aan schrijf ik het toe, dat mijne wandeling langer duurde dan het voornemen was, en dat ik zonder het te merken uit de meer woelige wijk in eene stille donkere achterbuurt geraakte, waar ik, als niet geboren Amsterdammer, geheel onbekend was. Het moet reeds vrij laat geweest zijn, want toen ik iemand zocht, die mij den weg naar huis konde aanwijzen, was er op straat geen levende ziel meer te vinden. Vreezende nog verder af te dwalen, wilde ik de nachtwacht afwachten, wier eentoonig geroep ik in de verte meende te hooren. Knorrig leunde ik mij tegen eene oude pomp en verdreef mij den tijd de starren boven mij te tellen, toen ik eensklaps van dien arbeid werd afgetrokken, wijl het mij duidelijk voorkwam dat ik uwen naam hoorde uitspreken. Ik luisterde met ingehouden adem; de stem scheen van achter de pomp te komen, zooals dan ook het geval was; want toen de maan van achter een zwarte wolk te voorschijn kwam, zag ik behalve de schaduw der pomp, tevens twee beweegbare schaduwen niet verre van mij.

Ik hield mij doodstil om mijne tegenwoordigheid niet te verraden en vernam het volgende:

»Gij weet dus zeker, dat de koopman Verveer gisteren geld ontvangen heeft?

»Zeker en vast! en dat het tevens eene mooije som is, kan ik u verzekeren. Indien wij slagen, dan zijn wij rijk en kunnen als heeren leven. De oude vrek had eens moeten vermoeden, dat ik op de minste zijner bewegingen lette, toen hij die portefeuille met bankjes in zijn lessenaar wegsloot, en wat er daarbij in mijn eerlijk hoofd omging! Ik ben pas twee dagen als knecht bij hem, maar voor den d....l, ik heb dien korten tijd niet laten verloren gaan."

»En gij zegt, dat wij gemakkelijk in het kantoor kunnen komen."

»Niets is gemakkelijker; eene goede ladder, een harde diamant en zoo weinig mogelijk gerucht, ziedaar alles wat wij noodig hebben. Het kantoorraam wordt slechts door een half venster gesloten; de bovenste ruiten zijn door niets gedekt. De goede Zonderling stelt wel veel vertrouwen in zijne medemenschen, ha, ha!"

»En wanneer wagen wij het?"

»Morgen nacht ten 2 ure. Verveer heeft mij gezegd, dat hij van plan was morgen voor zaken naar Haarlem te gaan, hij vertoeft er één dag en nacht, de kans is dus heerlijk of hij moest den schat mede nemen, doch daarvoor is hij te .... doch maken wij dat wij wegkomen, want daar nadert de nachthond, wiens neus ons wel eens zou kunnen ruiken."

Het zacht gevoerde gesprek werd hier afgebroken en de beide mannen verwijderden zich, zonder te vermoeden, dat een derde in den beraamden aanslag [illegible] Terwijl ik het gelukkig toeval zegende, dat mijne [illegible] dernacht naar die oude pomp voerde, was de nachtwacht bij mij en, op mijn verzoek, bragt hij mij op den regten weg terug. Ik wilde eerst de politie waarschuwen, doch later dacht ik het beter zou zijn U eerst van den aanslag te verwittigen, en ziedaar de reden

Op de Vendutie van Vrijdag den 2 Mei 1856,

zullen *Gebr. Roselje & Co.* voor rekening van belang, hebbenden zonder reserve verkoopen:
16 kisten Schrijfpapier inhoudende 780 riem van Superieure kwaliteit, in kleine kavelingen, van heden af voor ieder te bezigtigen.

Verder

een factuurtje Parfumerie van Piver, in gesorteerde kavelingen. (898)

Gebr. Roselje & Co. zullen op hunne Vendutie van Vrijdag den 2den dezer verkoopen:

20 Koebeesten.

(899)

Vendutie te Meester Cornelis, op Zaturdag den 3 Mei 1856,

door *Gebr. Roselje & Co.*
uithoofden van vertrek in het Milit. Campement ten huize van den Jonkheer *E. L. A. G. van der Smissen* (het huis No. 25) van Rijtuigen en Paarden, waaronder een Span uitmuntende hardloopende zwarte Batta paarden, Europesche tuigen en Zadels, divers meubilair, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Eet- en Thé Serviezen, Divers modern Zilver en Pleetwerk, twee voor dit Klimaat verwaardigde Piano's, waarvan een van *Erard*, beiden zoo goed als nieuw. Een Photographisch toestel met toebehooren, Eenige pracht wapenen etc. (873)

VENDUTIE
op Maandag den 5 Mei 1856,

wegens vertrek voor het woonhuis van den weled.gestr. heer Dr. *E. A. Lange* in het kampement te Weltevreden No. 101 door *Vaupel & Co.*, van wagens, goedloopende wagenpaarden, waaronder een span Macassaren van 4 voet 5 duim, benevens eenen netten en zeer goed geconserveerden inboedel, Zondag den 4 Mei voor een ieder te bezigtigen. (850)

Vendutie.
op Dingsdag den 6 Mei 1856,

voor de pakhuizen van **Adam & Co.**, aan de Groote Rivier, door *Gebr. Roselje & Co.*, van:
eene belangrijke partij restant lijnwaden, bestaande uit chitzen, sarongs, kain pandjangs, slendangs, hoofddoeken, Adrianopel rood katoen, shirtings, drills, mousseline, linnen, enz., voorts divers ijzerwerk, pleeten likeur-, zuur- en olie- en azijnstellen, complecte zadels, in Engeland afgetapt bier, in vaten van 4 dozijn, Seidlitz-poeder, magnesia, een zeer fraaije Eng. jagtbendy (dog cart), een en ander zonder reserve en daags voor de veiling te bezigtigen. (871)

Op een nader te bepalen dag

zullen op publieke vendutie worden verkocht:
200 stuks Koebeesten, waaronder 175 koeijen en 25 stieren, afkomstig van het land Tjieberoesa. Nadere informatiën te bekomen bij
(881) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Op een nader te bepalen dag

zal voor rekening des boedels van wijlen mevrouw de wed. *Hoffmeester*, publiek worden verkocht:
Een Steenen Woonhuis en dito Bijgebouwen. Een dito dito en Bamboezen Bijgebouwen, gelegen op Molenvliet, verponding No. 8966 en 8965, getaxeerd op *f* 9000 en *f* 3000, en **Een groot Steenen Woonhuis met Bamboezen Bijgebouwen**, gelegen in de Gang Ketapang, verponding No. 1551, getaxeerd op *f* 10.000 (862)

E. Rinchon

heeft pas ontvangen een fraai factuur Fransch **Speelgoed** en puike **Parfumeriën**, geborduurde cachemire **Vesten**, Heeren **Boorden**, enz. enz. (903)

Cotton à Broder

Soie pour crochetter, tapisseries commencées, pantoufles, coussins, fauteuils, tabourets, dessous de lampes, alcatives, coussins montés, bourses, perles blanches, perles d'acier pour broder et garnir, petit lacet de soie, petite chenille de brodeuse et autre de toute grosseur, soie, petits ouvrages commencées, objets pour placer des broderies, très bon savon.
(855) Chez M. JANET.

Gouverneur Sigaren,

uit de Fabriek van *E. J. F. Bousquet*, bij
(877) ABEELEN, DENNISON & Co.

Pas ontvangen per *Anna & Elise*,

eene partij puike

HAMMEN,

alsmede Delftsche Boter, Groentens in vaatjes, enz.
(876) ABEELEN, DENNISON & Co.

Op nieuw ontvangen:

eene factuur Engelsche Hang-, Tafel- en Muurlampen van eerste kwaliteit en tegen zeer billijke prijzen.
Verkrijgbaar bij
(875) ABEELEN, DENNISON & Co.

Vergulde
Schilderij Lijsten

van 40 Cents tot *f* 2 per voet, worden opgemaakt, van glas en het noodige voorzien, bij
(207) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

REVALENTA ARABICA.

Op nieuw ontvangen 800 blikken à 1 pond, bij
(435) VAUPEL & Co.

TE KOOP **Een HANDWAGEN**, te bevragen bij den heer
(901) H. M. VAN DORP.

TE KOOP Eene bijzonder aangename Woning, op eene der beste standen van Batavia, met eene daarbij uitgeoefend wordende winstgevende affaire, welke ook afzonderlijk te verkrijgen is. Te bevragen bij
(869) VAN SONSBEEK.

TE KOOP Een groot en een klein Ledikant, een fraai Schutsel, Bendies, Paarden, een Engelsch Tuig, Lampen, twee Speeltafels, enz.
(880) A. THIEBAULT,
Societeit Concordia.

Wordt in Huur Gezocht:

Een Huis, liefst op 't Koningsplein, of in den omtrek van Rijswijk, huurprijs *f* 150 à *f* 200. Adres onder letter K. bij de boekhandelaars
(897) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

TE HUUR **KAMER** (suites).
op Noordwijk. Informatiën bij
(874) W. BRUINING

TE HUUR Het Huis op Rijswijk, bewoond door den heer *Cassalette*. Te bevragen bij *Vaupel & Co.*, of bij
(859) OGÉR FRÈRES

TE HUUR Een net gemeubileerd Huisje, à *f* 45 's maands.
Te bevragen bij
(856) B. J. LEON,

TE HUUR Een Huis in de Secretarielaan, te bevragen bij
(860) T. CRONE

Wissels op Amsterdam

bij
(861) T. CRONE

Houders van Connossementen over D T 17 ki ijzeren Suiker vormen, aangebragt van Liverpool het Hollandsche schip *Java Koe ier*, gezagvoerder *Reynits*, thans liggende in het Entrepôt te Soerabaya worden verzocht zich bekend te stellen bij de heeren
ADAM & Co., te Soerabaya, of bij
(857) BUSING. SCHRÖDER & Co., Bat

De Trekking van de Loterij

van den heer *Reijkmans Sen.*, zal plaats hebben **Zondag den 4 Mei**, des morgens om 10 ure, den heer *Saijers* in de Harmonie.

STAATS-LOTERIJ
van het Keurvorstendom Hessen

Loten in deze loterij, benevens de Prospectussen te bekomen te Batavia en Samarang bij de heeren *Haren Noman & Kolff.*
De prijs van ieder lot is *f* 12.
(690) MORIZ STIEBEL ZONEN,
te Frankfort a/M

De Ondergeteekende verwittigt het geëerde Publiek, dat het

MAGAZIJN van
HEEREN MODE-ARTIKELEN
VERPLAATST IS,

naar Bazar Senin, het vijfde Huis van de brug, bev zich minzaam in UEd. gunst en belooft eene accu en civiele bediening.
(865) Wed. BOHL
WELTEVREDEN, 26 *April* 1856.

De ondergeteekende heeft het genoegen het ge publiek mede te deelen, dat hij dezer dagen van kunstreis over Java is teruggekomen en dat de vo brengselen zijner reize, bestaande in: Een temp Singosarie en de twee zich daar bevindende groote st beelden, de groote tempel te Toempan en van Kid verschillende anderen, ten zijnen huize ter bezigti liggen.
De ondergeteekende stelt zich voor, zijne kunst in de maand Julij aanstaande te vervolgen en zal, af heden tot aan zijn vertrek, weder bereid we photographische portretten, tot den verminderden van *f* 25 recepis, de twee exemplaren, te vervaardi terwijl hij zich tevens à contant belast met het lev der lijsten, welke naar derzelver hoegrootheid wo berekend. Hij is iederen dag van 9—12 ure, ten zi huize op Noordwijk, deswegens te spreken, en be eene spoedige en nette uitvoering.
(853) A. F. LE COUTEUX

---

van mijn vroegtijdig bezoek.

De koopman had oplettend toegeluisterd, doch niet met de diepe aandacht, die zulk een gewigtige tijding verdiende; hij haalde de schouders op en zweeg een tijd lang. Eindelijk zeide hij:

»De schelm heeft gelijk. In den lessenaar ligt bijna mijn halve vermogen aan bankpapier, ik wilde mijne zaken uitbreiden; enfin! dat doet er niets toe. Wie had dat van dien kerel kunnen denken! Ik had hem twee dagen in dienst. Hm! men kan niet op het uiterlijke aan; nu wij zullen zien!"

»Het geregt moet gewaarschuwd worden," zeide de advocaat.

»Neen, spreek mij niet van het geregt, daar heb ik mij nog nooit mede bemoeid, en wil dat thans ook niet; ik ga zoo mijn eigen gang," vervolgde Verveer glimlagchend, »en ik heb reeds een plan in het hoofd, doch vooral het geregt niet gewaarschuwd."

»Maar, mijnheer!......"

»Vergeef mij, advocaat! alles zal zich wel schikken. Wilt gij zien hoe ik de schurken ontvang, dan kunt gij U dezen nacht in de boekenkast op het kantoor verbergen, ik zal haar zelf ledigen. Later zal ik U mijnen dank betuigen, later, nu niet."

De advocaat die reeds eenigzins aan de grillen van Verveer gewoon was, beloofde vast het nachtelijk avontuur te zullen bijwonen, zeer in zijn schik, den koopman zoo buitengewoon spraakzaam te zien en toen hij van hem afscheid nam, was het niet met zulk eene vijandelijke gezindheid, als waarmede hij zijn vorig bezoek had afgebroken; misschien bragt het veelzeggend lachje van Elize, die even in het vertrek gluurde, veel tot deze gunstige verandering bij.

Hoe laat ook in den nacht moeten wij evenwel den goedgunstigen lezer verzoeken ons naar het kantoor van Verveer te volgen, om daar onzigtbaar getuige te wezen van het tooneel, dat ten twee ure zal beginnen.

Het is pikdonker in het vertrek, doch een diepe zucht evenwel verraadt ons de tegenwoordigheid van een levend wezen; 't is de Winter, die zich in de enge boekenkast niet erg op zijn gemak bevindt. Reeds meer dan een half uur heeft hij in den moeijelijksten stand doorgebragt, het oog tegen het kleine ronde gat in de kast gedrukt, met ongeduld wachtende op de dingen die komen zouden, doch het eene oogenblik verliep na het andere en het bleef steeds even duister, even stil!..... Daar doet eensklaps een zacht gerucht zijn hart opspringen van angstige verwachting! Duidelijk hoort hij het krassen van een diamant over glas..... bij klemt zijne vuist om den hals eener pistool, die hij uit wijze voorzorg heeft medegeno en tuurt zich blind, zonder iets te kunnen onderscheiden. Het gekras duurt voort en wordt opgevolgd een dof, schier onhoorbaar gestommel. Het is duidelijk, dat de dieven eene ruit hebben uitgen en bezig zijn in te klimmen.

Weldra stelt een schoon zwak en weifelend hem in staat twee mannen te onderscheiden, die hoedzaam om zich heen blikten, terwijl een der een kleine dievenlantaarn boven zijn hoofd hield het geheele kantoor te kunnen overzien.

»Tot dus verre gaat alles goed," zeide hij zac »alles is in diepe rust. Daar staat het ding, dat buit bevat; geef hier het breekijzer en dan met aan 't werk."

De Winter zag hem naar den lessenaar sluipe bewonderde onwillekeurig het talent der inbrekers, zij aan het werk togen; want ofschoon zij een sleutels stuk voor stuk op het kunstige slot paste eindelijk, daar dit niet aan hun doel beantwoordde, het breekijzer hunne toevlugt namen, verrigtte hunnen arbeid zóó stil en behoedzaam, dat men vallen van eene speld zoude hebben kunnen verne

Het blad van den lessenaar kraakte en week sp voor de kracht van het ijzer; de dieven hielden op luisterden eenige minuten met gespitste ooren krak ook voor hen onguntige gevolgen kon hebb

Iemand met het **Italiaansch Boekhouden** bekend, de **Hollandsche** en **Fransche Talen** sprekende, en ook niet geheel onbekend met de **Engelsche Taal**, zag zich gaarne bij een Handelshuis **GEPLAATST**.
Reflecterende gelieve zich te adresseren met franco brieven onder letters A. K., bij
(892) W. BRUINING.

De ondergeteekende heeft de eer het publiek te verwittigen, dat zij per contract het huis gehuurd heeft van den heer *Cormane*, naast de toko van mevrouw *Janet*, en dat zij zich steeds bezig houdt met het

Vervaardigen van Dames Kleederen,

tot de volgende prijzen, als:

Een Kleed met Volants . . . . *f* **10.**
» » **Ordinair** . . . . - **8.**
» **Lijf zonder Rok** . . . . - **5.**

Zij recommandeert zich voortdurend in de gunst van het geëerd publiek.
(889) Madame F. BOURRET.

F. PEREIRA, maakt door deze bekend, dat hij op het Buiten Kasteels-Plein

EEN ETENS-HUIS

heeft opgerigt en beveelt hetzelve aan, in de gunst van het geëerd publiek.
Batavia, 30 April 1856. (883)

HOTEL DES INDES.

De ondergeteekende huurder van het **Rotterdamsch Hotel** thans hernoemd **HOTEL DES INDES** heeft de Eer het publiek te verwittigen dat door hem niets zal worden verzuimd om het verblijf in dat Logement zoo aangenaam mogelijk te maken. Belangrijke reparatien aan woonhuis en stallen, het inrigten van ruime Eet- en Billard zalen, verbetering van tafel, dranken en bediening behooren onder de hervormingen reeds door hem ingevoerd of onverwijld in te voeren.
Goede appartementen zullen steeds voor vaste Logés beschikbaar zijn.
De ondergeteekende meent zich dan ook met gerustheid in de gunst van het publiek te mogen aanbevelen.
(887) H. BOREL.
BATAVIA, 1 Mei 1856.

Let Wel!!!

Een jeugdig Onderwijzer, van fatsoenlijken huize, van goede getuigschriften voorzien, benevens de **gewone Vakken**, ook **Engelsch** en **Fransch** onderwijzende, biedt zich aan, tot de opleiding van eenige Kinderen of Jongelieden.
Adres letter Z, bij den Heer
(902) W. BRUINING.

De ondergeteekende verwittigt het publiek, dat hij van af 1 Mei het **Hotel Bellevue** alhier niet meer occupeert.
(896) VAN DER MEER MOHR.
BUITENZORG, 30 *April* 1856.

Voor Huis- en Schoolonderwijs.

Van Haren Noman & Kolff, te Batavia, zijn door aankoop eigenaars geworden van, en debiteren met succes:

DE NEGEN LEESTAFELS

van

P. J. PRINSEN,

omgewerkt voor scholen in Nederlandsch Oost-Indië, en uitgegeven door het Nederlandsch-Indisch Onderwijzers-Genootschap.
De drie eerste Leestafels met fraaije Indische Lithografiën . . . . *f* 3.—
Het stel *Negen Leestafels* compleet, franco per post - 5.—
Idem, gecartonneerd en van linten voorzien. . - 10.—
Mede te bekomen bij onze firma te Samarang. (851)

Iemand van middelbaren leeftijd, sedert verscheidene jaren onderwijs gevende in de moderne talen en al wat tot eene beschaafde opvoeding vereischt wordt, de beste bewijzen kunnende overleggen, zag zich gaarne geplaatst als **GOUVERNEUR** in eenig huisgezin.
Adres franco onder letter D. bij
(891) VAN HAREN NOMAN, KOLFF & Co., te Samarang.

Boekhandel van Haren Noman & Kolff.
Per Mail ontvangen:
Promotieboekje der Koninklijke Nederlandsche Marine 1856.
Dadelijk te bekomen
The Illustrated London News 1856,
om franco per Mail te vervolgen . . . . *f* 52.—
(882)

Boekhandel H. M. van Dorp.

Inteekening op:

I. Alle de Werken van Jacob Cats,
in groot 4to formaat, met ruim 400 staalplaten, door **J. Kaiser.**
De proefaflevering ligt ter bezigtiging.

II. Bilderdijk's Dichtwerken,
onder toezigt van Mr. **I. Da Costa**, in 10 dn. 8vo.

III. Ida Pfeiffer's Tweede Reis rondom de Wereld, opgedragen aan de *Nederlanders in Indië*, inzonderheid de *Nederlandsche ambtenaren en officieren*. (867)

H. M. van Dorp, te Batavia.
Fraai Gelithographieerde **ETIQUETTEN**, voor verschillende soorten van **WIJN** en **COGNAC**. (893)

H. M. van Dorp te Batavia.
Ontvangen eene **fraai uitgezocht factuur** Parijsche goederen, waaronder:
Reis en Schrijf-necessaires; Gouden Potloodjes, Balboekjes van Paerlemoer, Schildpad, in diverse vormen. **Dames Lessenaars** waar onder een met Ivoor ingelegd; **Portemonnaies, Geld-portefeuilles**, met elastiek **Schrijf en Zakportefeuilles, Diamant pennen** met fraai gewerkte **houders, Copieer persen enz. enz.**
(894)

VOOR MAIL-REIZIGERS.

REISZAKKEN met alle **Toilet- en Schrijfbenoodigdheden**, zeer beknopt en doelmatig ingerigt, te bekomen bij
(895). H. M. VAN DORP, te Batavia.

Het Vertrek der Stoomboot **LANGAN LAMONGAN**, is bepaald als volgt:
Van **Batavia** naar **Samarang** op den 5, 15 en 25 van iedere maand, en
Van **Samarang** naar **Batavia** op den 10, 20 en 30 van iedere maand.
Nadere inlichtingen te bekomen bij
(697) MACLAINE, WATSON & Co.

Passage naar Nederland
met het dagelijks van de kust verwacht wordende campagne schip **Herman**, kapitein *M. van Velthoven*, uitmuntend ingerigt.
Nadere informatien bij
(886) DÜMMLER & Co.

BATAVIA.

Op den 11 of 12 Mei zal Z. M. stoomschip *Amsterdam* van hier naar Singapore stevenen, als bestemd om den nieuw benoemden, met de aanstaande mail uit Europa verwacht wordenden, gouverneur generaal, den heer Ch. F. Pahud en gevolg van daar herwaarts over te brengen. Bij een besluit, opgenomen in de *Javasche-Courant* van heden, is het Programma voor de plegtige ontvangst van zijne Excellentie vastgesteld.

— Naar wij vernemen zijn de boekhandelaren *Lange & Co.* voornemens, weldra een werk ter perse te leggen, dat voorzeker de meeste aandacht en de ruimste deelneming van het Nederlandsch-Indisch publiek verdient. Dit werk, hetwelk voor ieder bezitter van het Indisch Staatsblad als onontbeerlijk mag beschouwd worden, zal ten titel voeren: Repertorium op de Staatsbladen van Nederlandsch Indië van 1816 — 1855, of het Staatsblad van Nederlandsch Indië, in systematische orde, onder hoofden gebragt en verrijkt met eene uitvoerige en gemakkelijke lijst van de vervallen en gewijzigde Staatsbladen.

Ten einde de waarde van dit werk te verhoogen, zullen daarin ook worden aangehaald, die wetten, besluiten en bepalingen, welke slechts in de Bataviasche en Javasche Couranten zijn verschenen, dan wel afzonderlijk het licht hebben gezien of alleen aan de verschillende Departementen tot narigt en opvolging zijn medegedeeld. De bewerking van dit zoo nuttige werk is van de hand des Heeren *Mr. L. J. A. Tollens*, advisserend advocaat ter deze stede.

De uitvoerige, weldra algemeen rond te zenden, prospectussen zullen den aard van dit werk volledig doen kennen, weshalve wij ons bij dit korte berigt vermeenen te kunnen bepalen.

— Op den 28 dezer scheidde de Inlander Arja, huisbediende in het Parapattan Weeshuis op Rijswijk, ten gevolge van voortdurende onderlinge onaangenaamheden, die wel een bron kunnen gevonden hebben in jaloezy van zijn kant, van zijne nog jonge vrouw, Ma Siam genaamd. Deze laatste nam voorloopig haar intrek bij den mandoer van dat gesticht op hetzelfde erf. Stilzwijgend en nokkend, stond Arja, gisteren morgen vroeg, haar aan de brug voor het gesticht, alwaar zij gewoon was des ochtends te baden, af te wachten, doch zij verscheen niet, dewijl zij een andere badplaats, misschien om haar gewezen man te vermijden, gekozen en zich langs het Koningsplein derwaarts begeven had. Arja ging daarop weder naar binnen en dekte de tafel voor het ontbijt der weeskinderen. Na die verrigting, ongeveer ten 8 ure in den morgen, ging hij naar het verblijf van den mandoer, die zich naar de bazaar had begeven en Ma Siam daar vindende, bragt hij haar eensklaps met een badeh twee doodelijke wonden in den bovenbuik toe, waaraan zij eenige uren later is overleden. Dan ook Arja stootte zich, hetzij uit wanhoop dan wel berouw over die gruwelijke daad of over zijne scheiding, onmiddelijk na het plegen van dien moord, dat wapen in den buik, waardoor hij twee doch niet gevaarlijke wonden heeft bekomen. Des nachts had hij om het verblijf rondgeslopen en misschien reeds dat noodlottig voornemen ten uitvoer willen brengen, wanneer zich daartoe eene goede gelegenheid had voorgedaan, doch hij werd daarin verhinderd door de waakzaamheid van den mandoer, die eenig geritsel hoorende, naar buiten kwam en hem, zonder hem te herkennen en meenende, dat het een vreemde indringer was, verjoeg.

— Met het stoomschip *Koningin der Nederlanden*, is Vrijdag ll. alhier van Singapore aangekomen de heer Philippe De Barr, professeur de physique amusante, die het voornemen heeft, zoodra hij daartoe eene geschikte zaal zal hebben gevonden, eenige voorstellingen zijner illusions fantastiques et scientifiques ter dezer hoofdplaats te geven. De dagbladen van Bengalen, Mauritius en andere oorden, die wij voor ons hebben, roemen zijne bekwaamheden, handigheid en het vermakelijke zijner kunstverrigtingen ten zeerste en verklaren nimmer iets dergelijks aanschouwd te hebben, hem stellende boven alles, wat door vroeger ter dier plaatsen aanwezige prestidigitateurs van dien aard uitgevoerd is geworden. Wij hopen dat de ondervinding ook ons in staat zal stellen hem denzelfden lof toe te zwaaijen.

— Op gisteren zijn van Havre de voor het Fransche tooneel verwacht wordende Chanteuses, Madame *Ghymers* en Mademoiselle *Berger*, met het schip *Nicolas Césard*, alhier aangekomen.

Bantam. Gedurende de eerste helft van de maand April, hebben hier langs en nabij de kusten, ten gevolge van hevige weste winden, gepaard met zware regenbuijen, de volgende ongelukken plaats gehad.

Een bandelsvaartuig van *Bantam*, bestemd voor de *Lampongs*, geladen met aardewerk, visch en ijzerwerk, werd naar het *Prinsen* eiland gedreven en aldaar op de klippen verbrijzeld. De bemanning had het geluk

doch de stilte die voortdurend bleef heerschen, stelde hen gerust en nu begonnen zij den inhoud des lessenaars te onderzoeken. Naauw waren zij hiermede begonnen, toen een der schelmen een gebaar van vreugde maakte en zijn makker eene kleine portefeuille voor den neus hield.

»Hier is de buit!" mompelde hij met een glimlach, »de aap is binnen en nu als den duivel weg!"

Met de hand op de borst, om het kloppen van zijn hart te onderdrukken, zag de Winter hoe zij in der haast de portefeuille nazagen en toen zacht naar het venster terugslopen. Zou Verveer in weerwil der gedane waarschuwing de dieven met het geld laten ontsnappen of zou de Zonderling?.. Hoe het zij of niet de advocaat kon zich niet langer bedwingen; hij was reeds op het punt uit de kast te voorschijn te springen, om de kerels met gewapende hand den buit te betwisten, toen deze een kreet van schrik en ontzetting uitstieten. De deur van het kantoor werd langzaam geopend en eene spookachtige gedaante trad binnen, waarin de Winter naauwelijks den koopman herkende. Hij was in eenen langen witten overjas gekleed, waardoor hij er uitzag als een geest uit den een of anderen ridderroman; zijn gelaat was bleeker dan gewoonlijk en zijne lippen waren vast op elkander gedrukt en zijne groote donkere oogen onbewegelijk op de rillende misdadigers gevestigd. In de eene hand hield hij een kandelaar met aangestoken waskaars, in de andere hand klemde hij een geducht pistool met dubbelen loop.

Met afgemeten stap naderde hij de klappertandende dieven, die door schrik als aan den grond vastgenageld waren.

»Wat doet gij hier, Willem? Op dezen tijd heb ik uwe diensten immers niet noodig?"

De aangesprokene kon geen woord uitbrengen; met de doodskleur op het gelaat staarde hij de verschijning aan.

»Ik weet wat gij hier doen komt," vervolgde de koopman, op elk woord een vreemden nadruk leggende.

»Gij zoekt mij te bestelen, gij zoekt van het door mij in U gestelde vertrouwen misbruik te maken, en gij vindt den dood, gij en uw makker."

»Geef hier de portefeuille!" beval hij, en de schurk gehoorzaamde.

»Ik kan u aan den beul en de galg overleveren," hervatte hij, »doch ik wil u die schande besparen. Ik zal mijn eigen regter zijn; een eervollen dood, den dood des kogels is over U besloten. Bidt indien gij kunt en durft, want gij beiden moet sterven!"

Deze vreeselijke bedreiging gaf hun eensklaps het gebruik der spraak en der beweging weder. Zij zonken voor hem op de knieën neder en smeekten om genade, »Uwe oogenblikken zijn geteld; bidt!" klonk het somber tot antwoord en de haan van het pistool ging over.

»Genade! om Godswil genade! Wij zijn geene verharde booswichten! Wij willen ons beteren, straf ons, maar dood ons niet! Genade! Ontferming!" gilden de ellendelingen en zij kropen voor de voeten van hunnen vreeselijken regter.

Deze scheen zich in hunne ontzettende wanhoop te verlustigen; steeds was de loop der pistool op een hunner gevestigd en nogmaals sprak hij:

»Gij beide moet sterven!"

De angstkreten gingen in een gesmoord gehuil over, zoodat de Winter, die in zijn schuilhoek het tooneel met de hoogste inspanning, ja schier met ontzetting, had aanschouwd, medelijden met de ongelukkigen kreeg.

Plotseling scheen de koopman zich te bezinnen; hij liet de pistool langzaam zakken en zeide:

»Ik zie in, dat het beter is mijn kostbaar kruid en lood niet te verspillen aan schurken, die toch het schavot niet zullen ontloopen. Ga van waar gij gekomen zijt doch vergeet niet, dat gij mij een bezoek gebragt hebt, zoo menigmaal het u in de gedachte komt iemand te bestelen.... ga! want ik gevoel nog lust...." en hij maakte een veelbeduidend gebaar met de pistool.

(*Wordt vervolgd*)

zich met zwemmen te redden, doch van de lading werden alleen eenig ijzerwerk en eenige wapenen behouden.

Den 11den April verongelukte nabij poeloe *Mangier*, district *Panimbang*, een handelsvaartuig van Laboean, geladen met koeliet sogee (verwhout), waarbij twee menschen het leven verloren.

Den 16den April kwam de kruisboot no. 12, djoeragan *Leman*, die den 4den te voren van Batavia was vertrokken, om twee 10 kojangs prauwen naar Tjieringien te begeleiden, met een der prauwen te Laboean aan, terwijl de andere, no. 108, werd vermist. — Den volgenden morgen zond de djoeragan der kruisboot eene sloep, bemand met 5 man, uit om die prauw op te zoeken. Spoedig kwam men haar op het spoor, zijnde zij door wind en stroom naar het eiland *Popole* afgedreven; de uitgezonden sloep kon de prauw door de hoog staande golven en de sterke branding niet bereiken, maar sloeg eindelijk om. Een matroos, die niet kon zwemmen, verloor het leven, terwijl de vier anderen aan land zwommen.

Volgens nader berigt was de prauw no. 108 behouden te Laboean aangekomen.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld mede deelen, dat ten behoeve der slagtoffers van de, in de maand Julij 1855 op Ternate en omliggende eilanden plaats gehad hebbende, aardbevingen, zoomede voor de hulpbehoevenden ten gevolge van den, in die zelfde maand, op het eiland Banda plaats gehad hebbenden brand (zie ons nummer van 25 Augustus van dat jaar), in Nederland is ontvangen eene som van *f* 18,432.24.

Onder dit bedrag is begrepen eener som van *f* 12,000, als gedeeltelijke opbrengst eener door den heer *C. W. Mieling*, te 's Gravenhage, tot dat doel opgerigte loterij.

In het laatst des vorigen jaars liep men gevaar, dat de vrije uitvoer van guano uit Peru naar Java en andere streken van Azië zou worden opgeheven. Wij zijn echter in de gelegenheid gesteld mede te deelen, dat door de bemoeijingen van den Nederlandsche consul te Lima, die uitvoer gelijk te voren wordt voortgezet en een vaartuig met die meststof naar Batavia was gezeild.

(*Jav. Cour.*)

Samarang, 26 Maart. Op den 17 dezer zijn, met de N. I. bark *Welvaart*, gezagvoerder *J. N. Mooi*, alhier aangekomen vier Inlanders, met name *Marsap*, *Tiean*, *Pa-Marsap* en *Daniel* welke door genoemden gezagvoerder, vier mijlen beoosten de Boompjes-Eilanden, op zijne reis van Batavia, in bijna levenlooze toestand, aan eene kleine djoekoong zijn gevonden.

Volgens verklaring dezer Inlanders, behooren zij te Indramajoe te huis en hebben zij zich naar de Boompjes-Eilanden begeven, ten einde van daar steenen af te halen.

Door onstuimig weder is de prauw, waarin zij zaten omgeslagen en gezonken, waarna zij zich, gedurende vijf dagen, vastklemden aan de kleine djoekoong, op sleeptouw der prauw medegenomen, tot dat zij aan boord van het schip *Welvaart* werden opgenomen, alwaar zij eene menschlievende ontvangst en hulp hebben genoten.

Wij vernemen, dat genoemde Inlanders, door tusschenkomst van het plaatselijk Bestuur alhier, op eene aangewezene kostelooze gelegenheid de terugreis naar Indramajoe over Pekalongan reeds hebben aangenomen.

(*Sam. Cour.*)

Soerabaya, Zondag morgen om 11 ure, is alhier in de Kaliemaas, achter de hoofdwacht, ten gevolge van den hevigen stroom, eene prauw met zand geladen omgeslagen en een der twee opvarenden daarbij verdronken.

(*S. N. en A. B.*)

HET VREDES-CONGRES.

Rotterdam, 9 Maart. Evenmin als gisteren is heden iets belangrijks mede te deelen, als men daarvan uitzondert het berigt, dat de Parijsche correspondent van de *Indépendance Belge*, doch ook alleen bij wijze van gerucht, mededeelt, dat de gevolmagtigden het nopens het vijfde punt eens zijn geworden en dat deze nu tot de bijzonderheden van de vier overige punten zullen overgaan. Wanneer men echter dit ook al niet voor waar aanneemt, dan toch luiden de berigten gunstig genoeg, om volstrekt niet aan den eindelijk goeden uitslag der conferentie te twijfelen. Aan het ministerie van buitenlandsche zaken wordt verder gezegd, houdt men zich reeds bezig met de redactie der protocollen, om de vredes-artikelen zelve op te maken. Deze redactie zal intusschen nog al een geruimen tijd vorderen, wegens het groot aantal diplomatieke stukken, die er de bestanddeelen van moeten vormen, zoodat het wel zou kunnen gebeuren, dat, zoo alles niet op behoorlijken tijd afgedaan was, de wapenstilstand, die den 31sten Maart eindigt, eene verlenging ondergaat. In hoeverre er grond voor dit vermoeden bestaat, kan natuurlijk niet bepaald gezegd worden.

Niettemin hoort men van eene andere zijde beweren, dat het sluiten van een definitief vredestractaat moeijelijkheden zal ondervinden, die van geheel anderen aard zijn dan de tot dus ver genoemde. Men beweert namelijk dat Rusland geneigd is om toe te geven ten aanzien van de zuiver militaire punten. Zoo zoude het berusten in het slechten van Nicolaïeff en in het niet weder opbouwen van Bomarsund, maar een hevigen tegenstand biedeg overal waar het zijne handelsbelangen zal gelden. De landen van den Donau hebben namelijk een zeer levendigen handel in het leven geroepen. Graan, tarwe, maïs, haver, vetwaren, leder, visch, vleesch, kaviaar, was, honig, wol, enz., zijn de voornaamste artikelen, die de havens van den Donau en de Zwarte Zee uitvoeren en van daar in den wereldhandel brengen. Het zijn echter juist deze waren, die aan de mondingen van den Dnieper of te Odessa of Taganrog met het meeste voordeel en met uitsluiting van alle de andere landen, verkocht worden aan de Turken, de Grieken, de Italianen en de Engelschen. Nu was naijver in handel, menigwerf de oorzaak van hardnekkige oorlogen. De oorlogen tusschen Rome en Carthago, tusschen Piza en Genua en tusschen Genua en Venetie, vonden reeds in zulk een naijver, eenen oorsprong, en het is dezelfde naijver, die thans tusschen de havens van den Dnieper en die van den Donau (Galatz, Varna, Brabilow, Kustende, enz.) bestaat. Door de Donau Vorstendommen meester te willen worden, bedreigt Rusland de Donauhavens met hetzelfde lot, dat Genua eenmaal aan Piza deed ondergaan. Daar namelijk zoude Rusland de Donau Vorstendommen met een dusdanig netwerk omringen, dat daaruit niets uitgevoerd konde worden, wat strijdig ware met de belangen van Odessa. Zelfs zoude de Czaar voor Odessa en Nicolaïeff dezelfde monopoliën in het leven willen roepen, die thans van St. Petersburg eene bevoorregte haven maken, ten koste van de andere havens in de Oostzee. Men moet daarbij niet vergeten, dat Rusland een industriele staat tracht te worden en dat het oude Moskou reeds eene soort van fabriekstad geworden is, wier fabrieken evenwel niet met de gelijksoortige in andere werelddeelen kunnen concurreren en die daarom juist een beschermend stelsel behoeven. Zie daar, zoo redeneert men, het groote geheim der Oostenrijksche staatkunde, die meer geestkracht en minder besluiteloosheid ontwikkelt, al naar mate zij begrijpt, dat Rusland aan Oostenrijk in het bijzonder, de grootste nadeelen voorbereidt. Oostenrijk vindt toch in de Donan-Vorstendommen, in Bulgarije, Wallachije en Moldavie, een débouché voor zijne voortbrengselen. De Oostenrijksche en vooral de Triester kooplieden, strekken hunne operatien zelfs uit tot Trebizonde, Tiflis, Erzerum, enz. Nu zijn de Oostenrijksche producten smaakvol, goed gemaakt en tegen den tijd bestand. De Russische zijn goedkooper, maar daarentegen zeer slecht; van daar dat Rusland de concurrentie vreest, want zijn slecht smeedwerk, zijn grove kramerijen, zijne afschuwelijke, verbrande en slecht vergulde porceleinen, en zijne gebrekkig geverwde stoffen, zijn tegen die concurrentie niet bestand. De jongste oorlog tot nadeel van de Russische wapenen gekeerd zijnde, wil Rusland thans wel afstand doen van vestingen en oorlogsschepen, maar wil daarentegen handelsvoordeelen verwerven, die zóó veel vreugde in den lande zullen verwekken, dat de geleden nederlagen ligter zullen schijnen. Indien de Czaar dan ook aandringt op de instandhouding van zijne oude betrekkingen met de Grieksche kerk in Turkije, dan geschiedt dit niet uit geloofsijver, maar alleen om dat hij daarin een uitmuntend middel vindt tot het erlangen van nieuwe débouchés voor den Russischen handel. Het belang van dien handel hebben de Russische gevolmagtigden in de eerste plaats te verdedigen, en men kan dus geschilpunten in de conferentien zien verrijzen van geheel anderen aard dan men tot nu toe dacht. — Wat echter van deze redenering waarheid zij, zal de tijd eerst kunnen leeren.

Dat 140,000 man van de ligting van 1855 in Frankrijk tot de active dienst opgeroepen zijn, is reeds gemeld, alsmede dat het vertrek dier manschappen door den minister van oorlog later zal bepaald worden. Men heeft zich daarover volstrekt niet te bekommeren, want, zegt het *Journal des Débats* te regt, de troepen worden niet onmiddelijk onder de wapens geroepen. De maatregel kan dus alleen beschouwd worden als uit voorzorg genomen te zijn. Buitendien dient men te weten, dat deze ligting ook na het sluiten van den vrede noodig zal wezen, ten einde de soldaten, die aan de vermoeijenissen des oorlogs deel genomen hebben, niet langer onder de wapens behoeven te blijven, maar naar hunne haardsteden kunnen terugkeeren.

NEDERLAND.

Op het stuk bouwland, dat te Indoornik, bij Valbrugt, door ds. Heldring is aangekocht heerscht tegenwoordig eene groote bedrijvigheid; volgens beraamde plannen zoude er een hoofdgebouw met twee vleugels worden geplaatst. Het doel van deze weldadige inrigting zal bestaan, om verwaarloosde meisjes op te nemen; een 14tal van 10 tot 18 jaren zijn reeds te Setten aangekomen en voorloopig in het asyl Steenbeek gehuisvest, om dit najaar in het nieuwe gesticht, het welk den naam van Talitha Kumi zal dragen, te worden overgeplaatst.

— In de bijeenkomst van den gemeenteraad te Haarlem op 7 Maart, is gelezen een brief van burg. en weth., houdende, dat in eene conferentie met de hoofd-commissie voor het oprigten van een metalen standbeeld voor *Laurens Janzn. Koster*, is te kennen gegeven, dat al de beletselen tegen de daarstelling van dit standbeeld thans uit den weg zijn geruimd, en dat zij hoopt, dit standbeeld in het begin van den aanstaanden zomer aan de stad Haarlem te kunnen overgeven; dat men zich voorstelt daarvan een nationaal feest te maken, hetwelk door de tegenwoordigheid van Z. M. den koning, de leden der hooge regering en een aantal belangstellenden zal worden verhoogd. In aanmerking nemende de te verwachten komst des konings en de op de stad rustende zedelijke verpligting, om van hare belangstelling en erkentelijkheid voor deze vereering te doen blijken, hebben burg. en weth. magtiging verleend, om met de hoofdcommissie voor de feestviering in overleg te treden en voorloopig ter bestrijding der vereischte uitgaven, een bedrag van *f* 5000 beschikbaar te stellen. Onderscheidene leden hebben dit voorstel krachtig ondersteund en het is met algemeene stemmen aangenomen.

— De zeildag van Zr. Ms. stoomschip *Phoenix*, luit. ter zee 1e kl. Toewater, gereed liggende in 's rijks dok te Vlissingen, naar Oost-Indië, is bepaald op den 15den Maart.

— Z. M. heeft aan den stuurman bij de Ned. koopvaardijvloot *Willem van Essen*, vergunning verleend tot het dragen van het ridderkruis der orde van het Legioen van Eer, hem door Z. M. den keizer der Franschen geschonken, wegens zijn edelmoedig gedrag ten aanzien van het Fransche brikschip *Harmonie*.

's Gravenhage, 8 Maart. Het bal, gisteren avond door den graaf von Königsmarck, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van den koning van Pruissen bij het Ned. hof, gegeven, was buitengewoon luisterijk en werd vereerd met de tegenwoordigheid van HH. MM. den koning en de koningin en de overige kon. familie. Z. M. de koning droeg de uniform der Pruissische huzaren. Ook de leden van het corps-diplomatique, de benoemde gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, de ministers, benevens vele andere aanzienlijken, woonden dit bal bij, tot dat zeer laat in den nacht heeft voorgeduurd.

— De heer Pahud heeft dezen morgen de residentie verlaten.

— Men meldt uit Hellevoetsluis van 7 Maart:

Voor eenige dagen gaf ik u berigt, dat bij de godsdienstoefening bij de Herv. gemeente kennis was gegeven, dat in de kerkekamer een request aan de tweede kamer der staten-generaal ter teekening zou liggen, houdende bezwaren tegen de voorgedragen wet op het lager onderwijs. Ik verneem daaromtrent nader, dat een aantal ledematen dier gemeente, die bij die godsdienstoefening tegenwoordig waren, zeer ontevreden zijn over de bij die gelegenheid door den predikant betrekkelijk dat adres gehouden toespraak, en dat de justitie termen schijnt te vinden, daarin eene daad te zien, waarop bij het wetboek van strafregt straf is gesteld, dat daarvan bereids proces-verbaal zou zijn opgemaakt en een aantal getuigen zijn gehoord. Met belangstelling ziet men den verderen loop dezer zaak te gemoet.

— Men schrijft uit 's Hage dd. 7 Maart:

»Met leedwezen is alhier het berigt uit Rusland ontvangen, dat de heer dr. *van Ghert*, die onlangs op zijn verzoek eervol als officier van gezondheid uit de Nederlandsche dienst is ontslagen, en, zoo als in der tijd is medegedeeld, in Russische dienst getreden, en bereids in eene aan zijne bekwaamheden geëvenredigde eervolle betrekking geplaatst was, daar, na eene kortstondige maar hevige ziekte, in de kracht zijns levens is overleden."

— De minister van marine heeft aan de pas opgerigte kweekschool voor Zeevaart te Leiden, een opzettelijk bezoek gebragt; na het rapport over de werkzaamheden van de commissie van oppertoezigt te hebben ingewonnen, onderhield hij zich met haar over de beste wijze, waarop langs dezen weg het maatschappelijk belang van een tal van knapen en jongelingen uit den behoeftigen stand aldaar, kon behartigd en bevorderd worden. Daarna inspecteerde bij de kweekschool, die thans na het vertrek van 9 jongens, die reeds op 's lands vloot geplaatst zijn, nog 35 kweekelingen telt, en toonde zich uiterst voldaan over hare inrigting en vooral over de vorderingen der leerlingen, die even als de equipage van de kanonneerboot, schier allen afzonderlijk door hem geinspecteerd en ondervraagd en allen te zamen bij het afscheid, op de minzaamste wijze, toegesproken en vermaand werden, om door getrouwe pligtsbetrachting, nuttige burgers van den staat te worden. Ten blijke zijner tevredenheid en ingenomenheid gaf hij order, dat allen dien dag voor 's lands rekening op scheepskost zouden getracteerd worden. Wij behoeven niet te zeggen, dat dit bezoek eene streelende zelfvoldoening moest opleveren voor de commissie en een aangenamen indruk achterlaten op het gansche personeel van onderwijzers en leerlingen der kweekschool.

Na afloop hiervan heeft de minister ook de grofsmederij aldaar met een bezoek vereerd.

— De nieuw benoemde gouverneur generaal van Nederl. Indië, de heer *Pahud*, alsmede de heer *Conrad*, president der commissie voor de doorgraving der landengte van Suez, zijn op 11 Febr. door den Nederlandschen gezant, den heer *Lightenvelt*, aan den keizer voorgesteld.

— De som voor de noodlijdenden in den Molukschen Archipel, bij het departement van kolonien ontvangen, bedraagt thans *f* 6432 24.

— Aan den Oost Ind. ambtenaar der 3de klasse den heer J. C. W. baron van Heeckeren tot Waliën, is, na voldoend afgelegd examen aan de koninklijke academie te Delft, het radicaal verleend van Oost Ind. ambtenaar 2de klasse.

— Wij hebben onze lezers achtervolgens medegedeeld wat er met onzen jeugdigen landgenoot, den wakkeren zeeman Willem van Essen is voorgevallen en nog dezer dagen hebben wij gemeld, dat hij door onzen gezant te Parijs aan den keizer der Franschen is voorgesteld en dat deze vorst, na zich het voorgevallene met de Fransche brik *Harmonie* te hebben laten verhalen, hem de ridderorde van het legioen van eer heeft geschonken. Deze jongeling, die onzen geachten zeemansstand, op zijn 21 jarigen leeftijd reeds zooveel eer heeft aangedaan, is thans in ons midden teruggekeerd. Het schijnt voor hem eene behoefte geweest te zijn, om zich dadelijk naar Krimpen a/d. Lek te begeven, waar hij in de zeevaartkunde werd onderwezen, om daar de zegeteekenen, door zijn koen bestaan verworven, te toonen aan hen, die de grondslagen voor zijn zeemans-loopbaan gelegd hebben. Want het is niet alleen de ridderorde, nog vijf medaljes en even zooveel goudstukken, ieder ter waarde van fr. 100, werden hem vereerd, terwijl daarenboven de assuradeurs van de *Harmonie* hem een kostbaren chronometer hebben toegezegd.

Te Deventer, waar zijne ouders wonen, heeft men hem eene serenade gebragt. Hij zal, nu tot tweede stuurman bevorderd, met hetzelfde schip, (*de Staatsraad Baud*) weder eene reis naar Java mede maken.

— Te Amsterdam is den 17den Februarij overleden de bekende dichter Hendrik Harmen Klijn, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, schrijver van de treurspelen *Montigni*, *Agatocles* en een aantal andere dichtwerken. Hij werd den 5den Maart 1778 geboren.

— De heer Conrad, president van de internationale commissie voor de doorgraving van de landengte van Suez, is te 's Hage teruggekeerd. Hoewel de plaats der bijeenkomst van de commissie nog niet bepaald is, schijnt het dat zij met haar werk reeds zoo ver gevorderd is, dat die bijeenkomst spoedig plaats zal hebben.

ENGELAND.

De correspondentie betreffende Kars is thans aan het Engelsche parlement overgelegd; zij loopt van 2 Aug. 1854 tot 15 Jan. 1856 en vormt een boekdeel van niet minder dan 356 folio bladzijden; bestaat uit eene bonte mengeling van berigten en dépêches van een aantal bij het lot dier vesting betrokken personen. Het oordeel der bladen over dit boek is natuurlijk uiteenloopend; zoo is de *Daily-News*, die in den laatsten tijd lord Strat-

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 30 April 1856, No. 35.

ford de Redcliffe meermalen in bescherming genomen heeft, van oordeel, dat het gedrag van dien staatsman in deze zaak ten hoogste afkeuring verdient. Het blad voegt er echter bij, dat het in de tegenwoordige omstandigheden een verlies voor Engeland in Turkije zoude zijn, indien de edele lord teruggeroepen of tot het indienen van zijn ontslag genoopt zoude worden. De *Times* keurt mede het gedrag van lord Stratford af. De *Herald* werpt daarentegen de schuld van den val van Kars op de Engelsche regering te Londen, terwijl de *Globe* eindelijk van oordeel is, dat al de daarbij betrokkenen van schuld zijn vrij te pleiten.

— De *Times* zegt, aan het slot van een leidend artikel, dat de kwestie met de Vereenigde Staten ten opzigte van Centraal-Amerika en de aanwervingen als geschikt te beschouwen is. Al is op den oogenblik nog geene schikking tot stand gekomen, dan zijn de staatslieden aan beide zijden van den Atlantischen Oceaan toch zoekende naar de beste middelen om ten spoedigste tot dat resultaat te komen. De *Times* wenscht evenwel dat men van deze gelegenheid gebruik make, om tot eene schikking te geraken ten opzigte van den zeeroof tegen zekere vreemde bezittingen in Amerika, ondernemingen, welke niet alleen door de Centrale regering der Vereenigde Staten verboden zijn maar buitendien eene schending van de wetten der Unie daarstellen.

— In de zitting van Maart heeft lord Palmerston, antwoordende op eene interpellatie van sir J. Ferguson, medegedeeld dat de regering, gedurende den loop der onderhandelingen, zal trachten van Rusland te verkrijgen, dat de graven der Engelsche soldaten in de Krim geëerbiedigd zullen worden, wanneer de geallieerde legers die streken verlaten zullen hebben. Hij dacht niet dat deze vraag tegenkanting van de zijde van Rusland zoude ontmoeten, daar het buitendien bij beschaafde natien gebruikelijk is. Rusland heeft zich jegens de levenden te Kars zeer goed gedragen en spreker twijfelde dus niet, of het zoude eveneens de graven der in de Krim gevallenen eerbiedigen.

— Volgens de *Morning Post* zal de koningin misschien den aanstaanden zomer een bezoek brengen aan het Portugesche hof.

— De *Advertiser* beweert, dat verschillende leden van de militaire commissie van onderzoek zich aan hunne taak willen onttrekken, en dat de regering alle moeite heeft hen daarvan terug te houden.

— De vereeniging tot ondersteuning van behoeftige vreemdelingen, hield gisteren, onder het presidentschap van den heer Labouchère, hare jaarlijksche vergadering. In het afgeloopen jaar werden 1647 vreemdelingen ondersteund.

— Het transport-schip *Earl of Durham* is van Plijmouth naar Constantinopel en Balaklava vertrokken, met eene lading houten woningen en ammunitie voor het leger in de Krim.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 Maart. Men zegt, dat voor het geval dat de paus niet als peter over den aanstaanden jongen Franschen prins of prinses verkiest te staan, reeds elders naar een peter en meter is omgezien. Daar het aanzoek bij de koningin van Spanje geen goed gevolg beloofde, moet men zich tot de koningin van Zweden gewend hebben, die Katholiek is en van de familie Beauharnais; deze zou een toestemmend antwoord gegeven hebben. Anderen beweren evenwel, dat men H. M. niet noodig heeft, omdat de paus te gelijk als peter en meter zal staan: peter, als Pius IX, meter als representant van de Katholieke kerk. Bij dit alles echter is het nog niet uitgemaakt, of Pius IX zelf zal komen of zich door een kardinaal zal laten vertegenwoordigen.

— Het wordt steeds als zeer waarschijnlijk beschouwd, dat men, zoo de vrede tot stand komt, tot eene verandering van de wetg. vergadering zal overgaan. Men beweert zelfs dat daartoe reeds alles bij het ministerie van binnenlandsche zaken en in de prefectures wordt voorbereid. Hoewel de vrijheid van verkiezing onder het tegenwoordig bewind zeer beperkt is, doen echter de socialisten hun uiterste best om de regeringscandidaten te weren. In de tegenwoordige wetgevende vergadering, zijn zeven of acht leden, welke de regering er gaarne uit zou willen hebben, uithoofde van hunne oppositie.

— Men verwacht in Algerie, zoodra de vrede gesloten zijn, drie of vier divisien van de Fransche armee in de Levant. Deze troepen zullen voorloopig in Afrika blijven, om tot aan de definitieve regeling van alle Oostersche aangelegenheden gereed te zijn. Inmiddels zullen zij in Algerie op verschillende punten de rust handhaven en medewerken tot het aanleggen van groote wegen vooral in Kabijlie. Daar elke Fransche divisie eene kleine armee is, zoo georganniseerd, dat zij geheel op zich zelve staan kan, zal iedere divisie een afzonderlijk kamp vormen, waardoor men den grond hoopt te leggen tot even zoo vele steden in dat land.

DUITSCHLAND.

Uit Berlijn wordt aan de *Morning Chronicle* geschreven, dat de Engelsche agenten in de Oostzeehavens, veel groote leveringscontracten sluiten dan in het vorige jaar. Men maakt daaruit op, dat de Engelsche vloot bijna tweemaal zoo groot zal zijn als in 1855. Dezelfde briefschrijver zegt, dat te Berlijn eenige ongerustheid heerscht aangaande den uitslag der Parijsche conferentie. Men beweert dat de presidenten der Rhijn- en Oostelijke provincien naar Berlijn ontboden zijn, om maatregelen te beramen voor het geval dat, de oorlog de Pruisische grenzen mogt naderen.

— Aan den *Times* wordt uit Parijs gemeld, dat in zekere diplomatieke kringen aldaar het gerucht verspreid was, dat Pruissen eindelijk voornemens is een bepaalde vaste houding aan te nemen. Brieven uit Weenen moeten evenwel het tegendeel bewijzen en zeggen dat er geen vooruitzigt bestaat, dat Pruissen, ingeval de conferentie schipbreuk mogten lijden, dezelfde verpligtingen als Oostenrijk op zich zal nemen. Tot den 20sten Febr. had de Pruissische regering nog geene uitnoodiging ontvangen om aan de conferentien deel te nemen.

— Volgens onzen correspondent te Parijs, heeft de aartsbisschop van Straatsburg, aan het hoofd van eene deputatie, bestaande uit verschillende gemeentelijke ambtenaren en den heer Louis Veuillot, redacteur en chef van de *Univers*, zich naar Freiburg, groothertogdom Baden, begeven, waar zij den aartbisschop, namens 40 Fransche bisschoppen, een fraai bewerkt massief zilveren bisschoppelijk kruis, rijk met kostbare steenen versierd, overhandigd hebben. Het geschenk wordt op eene waarde van 30,000 fr. begroot.

RUSLAND.

Volgens mededeelingen uit eene geloofwaardige bron, hadden de Russen, op het einde van Januarij jl. in de Krim eene legermagt vereenigd van 67,000 man infanterie en 19,000 man cavallerie. Hunne stukken geschut bedroegen 300.

— Een brief uit Tiflis van den 17 Februarij meldt, dat generaal Williams en de overige te Kars krijgsgevangen gemaakte hoofdofficieren naar Moskou vertrokken waren.

— De Engelsche bladen deelen eene dépêche mede uit Hamburg, waarin gezegd wordt dat twee Russische oorlogsstoombooten, vergezeld van drie kanonneerbooten, het ijs gebroken en Sweaborg verlaten hadden. Zij moeten zich in de Oostzee vertoond hebben.

— Aan de *Chronicle* wordt uit Berlijn geschreven, dat men op die plaats, alsmede te Frankfort en Hamburg bankiers gepolsd heeft, ten opzigte van eene Russische leening voor het geval, dat de vrede gesloten wordt.

Ingezonden Stukken.

Onpartijdigheid eens Redacteurs.

In de 8ste aflevering van het *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië*, 18de jaargang, met de laatste mail alhier ontvangen, vindt men onder de *Varia* een berigt van den redacteur van dat tijdschrift, *Baron* W. R. van Hoëvell, aan mij. Dit berigt luidt als volgt:

»Wij ontvingen met de laatste mail een zeer dikken en kostbaren brief van den heer Ritter, te Batavia. Daarbij zond hij ons een stuk ter plaatsing in dit tijdschrift. Ofschoon het zeer uitvoerig handelt over een onderwerp van geen het minste belang, waren wij echter van meening het stuk, uit persoonlijke welwillendheid voor den heer Ritter, in de aflevering op te nemen. Maar toevallig viel onze aandacht op eene zinsnede in den brief van dien heer, waarin hij ons mededeelt, »»dat hij afschriften van het bewuste stuk aan de redactiën van twee dagbladen in Nederland heeft gezonden, met verzoek om het te plaatsen, ingeval het *niet* in het eerste nommer van het *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië*, uitkomende na de aankomst der mail, mogt zijn opgenomen.''

»Daar het doel van den heer Ritter alzoo bereikt zal worden, zonder dat wij het opnemen, geven wij de voorkeur aan de plaatsing in een der door hem daartoe bestemde dagbladen.''

Indien genoemde redacteur mij, zelfs langs den weg, dien hij daartoe gekozen heeft, eenvoudig had berigt, dat het stuk *niet* in zijn *Tijdschrift* kon worden opgenomen, zou ik er bij berust hebben, doch nu hij dat berigt heeft ingekleed, blijkbaar met het doel om mij bespottelijk te maken, zoo roep ik hem op mijne beurt toe: »Wacht u, dat die bespotting niet op uw eigen hoofd nederdale en meer nog, want nu beschuldig ik u openlijk van laakbare *partijdigheid*, onvergeefelijk in uwe betrekking als redacteur.''

De kostbaarheid van den zeer dikken brief is niet ten laste der beurs van dien redacteur gekomen, want hij was hem *franco* toegezonden, doch inconsequent is hij in zijne uitdrukking, dat mijn stuk handelt over een onderwerp van geen het minste belang. Dat onderwerp had *hem* toch belangrijk genoeg toegeschenen, om in de 8ste aflevering van zijn Tijdschrift, 17de jaargang, een stuk over hetzelve, geteekend H. J. Lion, op te nemen, waarin die heer zoo wel den heer Mr. L. J. A. Tollens als mij aantast, en nu ik ter verdediging optreed, wordt het onderwerp eensklaps in het oog van dien redacteur van geen het minste belang!!! Waarom? — dat zal nader blijken. Persoonlijke welwillendheid heb ik hem in mijn begeleidend schrijven van dat stuk niet gevraagd, maar wel hetgeen ik regt had te vragen, onpartijdigheid en gevolgelijk opname van hetzelve, doch daar ik vermoeden kon, dat de inhoud hem misschien niet zeer welgevallig zou zijn, dewijl ik daarin het verkeerd inzigt der zaak door den heer *H. J. Lion*, diens valsch vernuft, zucht tot ijdele woordenpraal, pedanterie en ik weet niet wat al meer bloot lag, zoo meldde ik in mijn schrijven datgene, waarachter die redacteur zich nu verschuilt, en hij *toevallig!!!* in dien begeleidenden brief, welken hij dan wel zeer achteloos gelezen moet hebben, dewijl het in het midden van denzelven voorkomt, gevonden heeft.

Mijn vermeld vermoeden gaf mij evenwel geen regt om *onopregt* met dien redacteur te zijn en dat was de reden, waarom ik hem ronduit schreef, wat mijn voornemen, bij onverhoopt geval van teleurstelling, was. Thans heb ik echter de overtuiging, dat ook zonder dat schrijven, de geslepenheid diens redacteurs een verzinsel zou gevonden hebben om het stuk *niet* te plaatsen, en waarlijk, het was door mij wat veel gevergd, om door zijne tusschenkomst, zijn steun, hoop en toeverlaat in de laatste uren zijns tijdschrifts, den heer H. J. Lion, den man, die met hem de alwijsheid over de Indische aangelegenheden in pacht schijnt te hebben, tegen te spreken, te wederleggen en aan te toonen, wat hij, als letterkundige, in mijn oog eigenlijk is. Trouwens, gemakkelijk valt het iemand aan te tasten, wanneer men daarbij, gelijk blijkbaar èn redacteur èn schrijver in dit geval gedaan hebben, eenigzins rekent op den verren afstand en op eene goede dosis Indische onverschilligheid. Doch daar ik mij de laatste, vooral wat het letterkundige aangaat, nog geenszins beëigend heb, en mij evenmin door eene zoogenaamde persoonlijke welwillendheid laat bedotten, zoo heb ik de pen opgevat, om openlijk het publiek in Indië de onpartijdigheid!!! van den redacteur van het *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* te doen kennen, om daarnaar te kunnen afmeten, wat er, bij die hoedanigheid zijns karacters, ook in andere opzigten van hem te hopen valt, terwijl ik tevens, hier ondervolgend, bescheiden het door mij hem toegezonden stuk ter lezing aanbied, ten einde het publiek de juist- of onjuistheid mijner tegen hem hierboven ingebragte beschuldiging zal kunnen beoordeelen.

W. L. RITTER.

Batavia, 30 *April* 1856.

Batavia, 6 December 1855.

Aan
den Redacteur van het Tijdschrift
voor Nederlandsch-Indië.

Mijnheer de Redacteur!

Onder de *Varia* der achtste aflevering, 17de jaargang van uw geacht Tijdschrift, komt een stuk voor, geteekend H. J. Lion, waarin ik ook eenigzins betrokken ben, doch dat voornamelijk den heer Mr. *L. J. A. Tollens* op eene hevige, in mijn oog, ongegronde wijze aanrandt en veel te eenzijdig is, om maar zoo onvoorwaardelijk te worden aangenomen. Blijkbaar toch heeft de heer *H. J. Lion* in dit stuk het grondbeginsel van alle regt en billijkheid uit het oog verloren, namelijk, dat men, alvorens over iets te oordeelen, beide partijen moet hooren.

Het zal u reeds duidelijk zijn, Mijnheer de Redacteur! dat ik hier doel op het gekakel over mijn, in *Warnasarie* van 1855 voorkomend stukje, *Eén dag te Grissee*, — ik beken het nederig, — een der minste, zoo niet het volslagen minste voortbrengsel mijner pen en uit nood de wereld ingezonden, waarin ik mij veroorloofd heb om de »*haantjes en eendjes*'' van den genievollen, zestienjarigen jongeling C. M. Damwijk te Soerabaya, zooals de heer Lion het uitdrukt, »te laten kraaijen en kakelen.''

Bij de aankomst van uw Tijdschrift per mail in October, las ik het schrijven van den heer Lion, doch trok het mij weinig aan, omdat mij daarin slechts een kleine misslag werd verweten, als ook, dewijl die heer, hoezeer lange jaren in Indië gevestigd geweest, handtastelijk toont, dat hij *daar* nimmer redacteur van eenig tijdschrift of dagblad was en derhalve de moeijelijkheden, daaraan verbonden, niet kent.

Toevallig evenwel kwamen mij dezer dagen die Varia weder onder de oogen en, bij herlezing van het hierbedoelde, begreep ik, dat ik toch den heer H. J. Lion, den eigenmagtigen beoordeelaar en regter in het onderwerpelijke, eenige dank verschuldigd was voor de heusche en blijkbaar vergevingsgezinde wijze, waarop hij mij, in tegenoverstelling van den heer Tollens, behandelt. Hij toch verwijt mij slechts, dat ik het stuk van C. M. Damwijk, zonder diens voorkennis en toestemming niet in een anderen *vorm had mogen produceren* (voortbrengen, in het licht doen verschijnen, niet waar?) Voor die welwillende behandeling, bied ik dan ook dien heer mijn opregten dank aan en verzoek hem te willen gelooven, dat ik, die het genoegen had hem eene reeks van jaren in Indië te kennen, hoogen prijs stel op *zijne* inschikkelijke beoordeeling *mijner* letterkundige handelingen.

Niettemin bekroop mij de lust, om een woordje over dat verwijt in het midden te brengen, doch ik kon zulks niet, zonder ook den heer Tollens aan te halen. Ik besloot daarom rondweg u mijn gevoelen over het schrijven van den heer H. J. Lion mede te deelen, met verzoek dezen brief in uw geacht Tijdschrift te willen opnemen.

Op den voorgrond moet ik stellen, dat de heer Tollens en ik, als sedert vier jaren te zamen redacteurs van het Indisch Tijdschrift »Biang-Lala,'' steeds in de grootste verlegenheid zouden hebben verkeerd, indien wij niet *in vele gevallen* ruimschoots gebruik gemaakt hadden van de vrijheid, iederen redacteur toegekend, om de ons toegezondene stukken te beschaven en voor het in het licht verschijnen geschikt te maken, zelfs daartoe in een anderen vorm over te gieten, gelijk wij zoo dikwijls hebben gedaan en moesten doen. Dat eene dergelijke handelwijze in Nederland minder noodig is, laat zich gemakkelijk begrijpen, doch hier in Indië, alwaar de letterkunde nog niet de hoogte van die in het moederland heeft bereikt en als het ware eerst ontkiemt, is dit eene gansch andere zaak, eene noodzakelijkheid. Ik beroep mij op uwe ondervinding, Mijnheer de Redacteur! toen gij uw Tijdschrift in Indië uitgaaft, zelfs op die omtrent *mijne eerstelingen*, waaraan gij zoo dikwerf de beschavende hand hebt gelegd, hetwelk ik steeds met erkentelijkheid heb gewaardeerd en mij tot leering strekte, mij, die nimmer iets aan de letterkunde gedaan had tot op de toevallige ontdekking, dat ik er eenigen aanleg toe bezat.

Alsnu uitgaande van die noodzakelijkheid, waarvoor wij vermeenen eer dank dan verwijt te verdienen, vraag ik, wat kwaad er in gelegen is, dat ik het stuk van C. M. Damwijk in een anderen vorm heb overgegoten, echter zoodanig, dat de hoofdtrekken bewaard bleven, hetwelk hij zelf erkent, daar uit zijn brief blijkt, dat hij ze allen in mijn *Eén dag te Grissee*, naar mijne meening een, na die overgieting veel eigenaardiger titel, dan zijn »*Haantjes en Eendjes Bier*,'' heeft wedergevonden? Strikt genomen had ik met den jongen heer C. M. Damwijk niets uit te staan; hij had zijn »*Haantjes en Eendjes Bier*'' niet aan de Redactie van de *Biang-Lala*, maar aan den heer Tollens persoonlijk gezonden en het als zoodanig uit diens handen ontvangende, kon ik er mede handelen, gelijk ik goed dacht. Dat ik mij evenwel de eer!!! der zamenstelling niet alleen heb willen aanmatigen, blijkt duidelijk uit de over dit nietig onderwerp plaats gehad hebbende briefwisseling, zelfs uit het schrijven van den heer Lion, en het is waarlijk geene gemakkelijke taak, die in mijn oog veeleer erkenning en aanmoediging, dan die moederlandsche,

vaak zoo zeer gezochte vitterijen, verdient, welke den lust tot de beoefening der letterkunde in Indië den bodem inslaat, van *niets* toch *iets* te maken. Iedereen zou dit hebben kunnen bevroeden, indien de Redactie van het *Soerabayasche Nieuws- en Advertentie Blad* gevolg had gegeven aan het verzoek van den heer Tollens, om de haar door hem toegezondene stukken van C. M. Damwijk, te gelijktijdig met zijn brief, in haar blad op te nemen. Zij heeft dit niet gedaan en buitendien. op eene schandelijke wijze, misbruik gemaakt van het vertrouwen des heeren Tollens, door die stukken te verdonkeremanen of ze hem ten minste niet op zijne herhaalde verzoeken terug te zenden. Alle brieven dienaangaande bleven door haar onbeantwoord en ik ben daardoor buiten de gelegenheid gesteld, in dit geval mijn bovenvermeld beweren te staven, dat het eene moeijelijke en, gelijk ik nu weder ondervonden heb, dikwijls ondankbare taak is, te trachten van niets, *iets* te maken. Ik laat in het midden de omstandigheid, dat de heer Tollens in *zijne Warnasarie* de woorden: »*naar eene schets van C. M. Damwijk, te Soerabaya,*" door mij aan den voet van het stukje *Eén dag te Grissee* geplaatst, heeft weggelaten. Hij, die dien heer als letterkundige kent, beseft gewis, dat hij daarvoor eene gezonde reden zal hebben gehad, doch ik vraag den heer Lion of hij niet beter zou hebben gedaan, door, in stede van C. M. Damwijk zoo onvoorwaardelijk in het gelijk te stellen, zooals hij doet, dien zestienjarigen, op zijn genie pogchenden jongeling onder het oog te brengen, dat bescheidenheid eene der schoonste hoedanigheden is der jeugd, en hij doelmatiger zou hebben gehandeld door *bescheiden* den heer Tollens inlichting te vragen, waarom *zijn* (Damwijks) genievoortbrengsel door *mij* was misbruikt, alvorens dien bulderenden brief in het *Soerabaya'sch Nieuws- en Advertentie-Blad te plaatsen*, waarin hij *mij* — want die brief was niet tegen den heer Tollens, maar enkel tegen *mij* gerigt, — zoo ongezouten en onberedeneerd voor een letterdief uitmaakt.

Dit was ten minste *onze* eerste gedachte. toen wij dien brief lazen. Naar ons oordeel was hier eene harde bestraffing, om den eigendunk en verwaandheid van een jongeling, die zichzelven een genie noemt, te fnuiken, noodig. »Zachte meesters maken stinkende wonden," zegt het spreekwoord; het kwaad moest in zijne geboorte gestikt worden en van daar die in het oog van den heer Lion zoo geweldige en ongepaste brief van den heer Tollens. Op hem rustte als redacteur van *Warnasarie* die onaangename taak, niet op mij. Ofschoon *ik* voor letterdief werd uitgemaakt, behoefde ik, uithoofde der omstandigheden, de zaak mij niet aan te trekken, maar het genie van C. M. Damwijk, op welke bezit hij zoo ijdel pochte, dat was iets anders! Dat vond ik ook zoo prettig, dat ook ik hem daarover, bij brief, geplaatst in het *Soerabayasch Nieuws- en Advertentieblad van 5 Mei* 1855, *No.* 36, vriendschappelijk heb onderhouden en hartelijk geluk gewenscht.

Wanneer de heer Lion dit alles, — ik bedoel het gebrek aan bescheidenheid, den eigendunk en pogcherij van den zestienjarigen C. M. Damwijk, die dus nog niet geheel de kinderschoenen heeft weggeworpen, — had overwogen, twijfel ik er aan, of hij zich wel de moeite zou gegeven hebben, om zoovele woorden te verspillen. Nu hij het echter gedaan heeft, moet ik het beschouwen als eene botviering zijner zucht om met zijn vernuft te pralen en waarlijk, het getuigt van vernuft en genie, om zoo snedig als hij het doet, bij dit *gewigtig* onderwerp Jupiter, — begrijp eens, Jupiter!!! Laurens Koster, ofschoon slechts schoorvoetende, (men leze de daarop betrekkelijke noot; — het bloed kruipt waar het niet gaan kan) Icarus, Neptunus, de tweede kamer en eene daarin gehoudene redevoering van den heer TEN BRUGGEN-BUGGENHOLTZ, (waarom ook niet zijn goeden vriend, DEN MINISTER VAN KOLONIEN?) aan te halen en te pas te brengen. Daartoe behoort het bezit van genie, ik erken het, ver verheven boven het mijne, zelfs boven dat van C. M. Damwijk, hetwelk hij, zooals de heer Lion zelf getuigt, *zoo ongelukkig* heeft bloot gegeven.

Dan, in weerwil van al die woordenpralerij (meer is het niet in mijn oog), welke werkelijk tot de zaak niets afdoet, komt het mij voor, dat de heer Lion in zijne beoordeeling over haar, zoo als ik reeds heb aangetoond, en in die over de positie van den heer Tollens onjuist en der waarheid ontrouw is. Daarover kan *ik* oordeelen, die nu sedert jaren dagelijks met den laatste werk en omga. Het verwijt door den heer H. J. Lion den heer Tollens gedaan, dat hij de Inlandsche (Europeesch-Indische?) kinderen als eene *kaste van paria's* beschouwt, »die geen regt hebben en dus ook geene poging mogen doen om zich boven de spheer te verheffen, waarin zij zich door eene onbillijke en *onstaatkundige staatkunde* zoo lang reeds hebben moeten bewegen" (dit zijn de woorden van den heer Lion, niet de mijnen), is ongegrond en in dit geval onverdiend. Die heer heeft toch, nadat *ik* vruchteloos mijn genie gescherpt had, om iets van het genievoortbrengsel van C. M. Damwijk, *met behoud van vorm en stijl*, te maken, gepoogd, doch even vruchteloos, er de beschavende hand aan te leggen en mogt het *mij* later, hoe onvolkomen ook, gelukken, zoo was het alleen, doordat ik mij niet meer aan dien vorm en stijl gebonden achtte of, beter gezegd, binden wilde. In geen zijner handelingen heeft de heer Tollens ooit iets minachtends tegen de Europeesch-Indische kinderen laten doorstralen. Integendeel stelt hij zich in alles, wat de lotsverbetering dier kaste aangaat, als *redacteur*, als *dichter*, en zelfs als *advocaat* op den voorgrond, en ontziet daartoe tijd nog moeite, hetgeen menig hunner niet alleen zou kunnen getuigen, maar ook in Indië van algemeene bekendheid is. Trouwens, wie herinnert zich niet de rol, die *hij* gespeeld heeft in de zoo *verschrikkelijke* Bataviasche Meibeweging in 1848, toen hij zich daarin zoo geheel en al in de bres stelde, waarvoor anders, dan voor het tijdelijk heil dier, ook in zijn oog miskende kaste? En nu valt men hem hard, omdat hij een lid dier kaste gevoelig heeft moeten teregt wijzen, om hem niet in zijne verwaandheid en eigendunk op zijn zestienjarig genie te doen stikken. De heer Tollens heeft zich voor die kaste te verdienstelijk gemaakt, als dat hij om dit geval de eenzijdige verwijtingen en aanvallen van den heer Lion verdiend zou hebben, of dat ze als billijk beschouwd kunnen worden.

Laatstgenoemde heer erkent, dat de vorm der stukken van C. M. Damwijk *zeer* gebrekkig is. Hij heeft dit niet kunnen doen zonder ze voor zich te hebben, en hieruit blijkt, dat de redactie van het *Soerabayasch Nieuws- en Advertentieblad* haar misbruik van vertrouwen omtrent den heer Tollens zoo ver gedreven heeft, van ze naar Nederland te zenden; of ze aan anderen voor dat doel af te geven. Beide vermogt zij in geenen deele. Dan dit doet hier weinig ter zake en haal ik slechts ter loops aan. Erger is het, dat bij al dat gekakel steeds mijn hoofd gemoeid is en ik, om er een einde aan te maken, nog eens toevlugt zal moeten nemen tot allerlei soort van hulpmiddelen, om grijs hair in zwart, bruin of rood te doen veranderen. De heer Lion zegt woordelijk: »de stijl van den heer Tollens is immers ook niet altijd volkomen zuiver. Hij spreekt, bij voorbeeld, van het *verzilverend* hoofd van den heer Ritter; iets dat men van grijze hairen zeker niet, maar alleen kan zeggen van den invalide, die een zilveren neus had, en dien van tijd tot tijd naar den lombard bragt, en dus *verzilverde*." (Hoe snedig te pas gebragt!!! Die man bezat echter het voordeel, dat men hem geen wassen neus meer kon aandraaijen, al was het ook slechts een letterkundige.)

Dan de heer Lion vergist zich hier deerlijk; hij geve zich de moeite om nog eens een oog te werpen in het *Soerabayasch Nieuws- en Advertentieblad* van 2 Mei 1855, No. 35 en zal daarin vinden, dat de heer Tollens, van mij sprekende, zegt: »*wiens schedel bereids is verzilverd*." Dat in de uitdrukking op die wijze tegen den Nederduitschen stijl gezondigd zou zijn, betwijfel ik geheel, doch wil ook wel de beoordeeling daarvan aan alle *echte* taalkundige Nederlanders overlaten.

Ik heb er ook vrede mede, dat de heer Lion den jongeling C. M. Damwijk aanraadt, om op het door hem ingeslagen letterkundig voetspoor voort te streven (of te zweven), en zich door geen bullebak als den heer Tollens te laten afschrikken, doch had wel gewenscht, dat hij hem daarbij *zedigheid* en *bescheidenheid* had aanbevolen, gewis hem noodiger en nuttiger dan al de bombast over edelgesteenten, enz., dien de heer Lion bezigt en, mijns inziens, ligt boven de geniespheer van dien goeden, veelbeloovenden jongen.

En wat nu de eindschildering van den heer Lion in zijn schrijven omtrent de benijdenswaardige positie van den heer Tollens aangaat, die is — ik moet het bekennen — treffend, roerend, en ik wensch van harte, dat hij ze moge begrijpen, volgen en in het oog houden. Heeft hij dat tot dusverre, zoo als de heer Lion blijkbaar schijnt te betwijfelen, niet gedaan, welnu, geen hoop verloren! Immers in de wereld verandert zoo veel en zoo menige positie verbetert. Getuige daarvan die van den heer Lion. Zijne positie thans, als redacteur van den Indiër, is toch ook magtig veranderd en, zoo als wij voor hem hopen verbeterd, sinds hij eens in Indië (helaas! waar is die tijd?) eene voorlezing hield over acrobaten, jongleurs, enz., enz., of toen hij in 1835 op de militaire school te Weltevreden, als cadet-sergeant-majoor aan zijne medecadets, wa[…] onder zich ook eenige door hem zoogenoemde Inla[…]sche kinderen bevonden, om hun bevorderlijk te [...] in hunne pogingen tot het afleggen van het offici[…] examen, uit zuivere kameraadschap onderrigt gaf. tegen 60 duiten de les van twee uren.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn,

UEd. Dw. Dienaar,

W. L. RITTER.

Bilderdijk's Dichtwerken, onder toezigt [...] Mr. Isaac Da Costa, uit te geven door A. [...] Kruseman te Haarlem in 10 *deelen. Prijs [...] het geheele werk*, *f* 50.—

Wij vestigen de belangstelling van het Indisch [...]bliek op deze waarlijk grootsche en allerbelangwe[…]kendste onderneming, welke voorzeker, als een e[…] nationaal gedenkteeken, aan den grootste der Ned[…]landsche dichteren opgerigt, mag worden aangemer[…]

Sinds lang bezit bijna ieder beschaafd volk der[…]lijke gedenkteekenen, doch voor Nederland schijnt [...] eerst sinds den jongsten tijd weggelegd, deszelfs voo[…]naamste Dichters in een fraai en goedkoop gewa[…] volledig uit te geven en dus voor een ieder verkrij[…]baar te stellen.

Het uitvoerig en algemeen verkrijgbaar gesteld pro[…]pectus, dat ons door de boekhandelaren *Lange & C[…]* werd toegezonden, toont ten duidelijkste aan, dat [...] uitgever kosten noch moeiten ontzien heeft, om e[…] werk te leveren, hetwelk eene blijvende waarde b[…]houden zal en in geene boekverzameling mag gemi[…] worden.

De uitgave geschiedt in tien deelen, ieder in vi[…] afleveringen gesplitst, waarvan de eerste ons berei[…] onder de oogen kwam en ten volle op netheid en sie[…]lijkheid mag aanspraak maken.

Het toezigt, hetwelk de beroemde dichter Mr. *Isa[…] Da Costa* over deze uitgave zal uitoefenen en de bi[…]voeging van een levensberigt van *Bilderdijk* door d[…] bekwame hand, benevens de opname der zoo gunst[…] bekende lijsten van *Glinderman* en Mr. *J. Pan*, strek[…]ken tot waarborg dat alles zal geleverd worden, w[…] slechts eenig belang en waarde aan deze uitgave k[…] bijzetten.

De ruime inteekening, welke aan deze uitgave i[…] Nederland ten deel viel, is een verblijdend teeken d[…] tijds, dat, naar wij vertrouwen, zich ook in Neder[…]landsch Indië zal openbaren, door eene talrijke dee[…]name, waartoe wij het kunstlievend publiek gern[…] durven aansporen.

S.

Batavia, 30 April 1856.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum	*Vlag.*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Van*	*Datum.*	*Naar*
April 24	Engelsch	Yaurancore	Brown	Canton	29 Maart	Londen.
» 25	Amerikaansch.	Luichsep	Smith	New-York.	8 Jan.	Hongkong.
» 22	Engelsch	Guiding Star	T. Grayburn	Singapore	31 Maart	Londen.
» 28	Nederlandsch	Whampoel.	Kramer	Batavia.	25 April	Rotterdam.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.	*Vlag.*		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
April 27	Nederlandsch	bark	Twee Anthonijs	J. F. Klomp	Rotterdam	6 Jan.	Reynst, en Vinju.
» —	»	»	Jan van Hoorn.	J. H. Logger	Akyab	29 Maart	B. Kopersmit en co.
» —	»	bark	Juno.	......	China	....	G. Suermondt en co.
» —	»	»	Kemanglen.	H. H. Smit.	Soerabaya	....	»
» 28	Nederl Indisch	»	Alnoer.	Sech bin Awab.	Samarang	....	B. J. Jacobs.
» 29	Fransch	schip	Nicolas Cezard.	......	Havre	....	G Suermondt en co.
» —	Z. M.	stooms.	Amsterdam.	......	van de Oost	....	
» —	»	schoen.	Ambon.	......	»	....	
» —	Nederl.Indisch	bark	Pogoan Zephyr.	......	Indramayoe	....	B. J. Jacobs.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	*Vlag.*		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
April 27	Nederl Indisch	stooms.	Macasser	F. H Schmidt	Padang.
» —	» »	»	Banda.	C. C. L Neyts.	Samarang en Soerabaya.
» —	» »	»	Koningin der Nederlanden	J. Prins	» »
» —	Nederlandsch	schip	Jupiter	G. J. van der Mey	Soerabaya.
» —	»	bark	Louisa Kroonprinses van Zweden.	van der Linden	Amsterdam.
» —	Nederl. Indisch	schoen.	Indramayoe	Tan Tjengtjoan.	Palembang.
» —	Engelsch	bark	New Forest	Milne	Sydney.
. —	Fransch	»	Mauritius.	de Gaalon	Bordeaux via Padang.
» —	Amerikaansch.	»	Flying Fish	E. C. Nickles	Boston via Padang.
» —	Nederlandsch	«	Amicitia	J. Janse	Indramayoe
» —	»	schip	Sara Lydia	B. van der Tak	Rotterdam.
» —	Deensch	»	Bernhard	Reeklifs	Hamburg
» 29	Nederlandsch	bark	Equator	Appel	Rotterdam.
» 30	Deensch	schip	Cherusker	H. Paulsen	Falmouth.
» —	Nederlandsch	bark	Juno	......	Melbourn.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	bark	Resident van Son	Kramers	......	B. Kopersmit en co.
»	»	Jan van Hoorn.	Logger	......	»
»	»	Johanna Catharina	Van der Gouwe	......	Busing Schröder en co.
»	»	Sara en Johanna*	L. ten Boekel.	......	Haager en Schuurman.
»	»	Estafette*	A. M. H Rietveld	Amsterdam	»
»	schip	Anna en Elise *	Jaski	......	»
»	fregat.	Gesina.	P. Burggraaf.	China	»
»	»	Erasmus *	A. T. Scharper	......	G. Suermondt en co.
»	clipper	schip Electro *	H. Wegman.	......	»
»	bark	Kemanglen	H H. Smit	Nederland	»
Nederl.Indisch	bark	Djelanie *	Said bin Alie	Banka	D. N. Buys en co.
» »	»	Kim Tokseng.	Kwee Tjoenseng	Palembang	»
» »	»	Fida Rachman *	Sech Bulfagie	Samarang.	»
» »	»	Hamadanij.	C B Young	Soerabaya.	»
» »	schoen	Annetta *	Kongliam	Cheribon en Pontianak	»
» »	»	Kim Tianghoat	Gooy Bengkiat.	Samarang en Benjermassing.	»
» »	bark	Alnoer *	Sech bin Awab.	Samarang	B. J. Jacobs
Zweedsch	schip	Cecilia *	C. J. Soron	Bremen	Pitcairn, Syme en co.
»	bark	Adelaide*	Bouming	......	Busing Schröder en co.
Oldenburg	bark	Mimie.	Seegelhard.	Hamburg	»
Bremer	»	Kepler *	Wiegman	Falmouth	C. Bahre en G. Kinder.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
April	17	Ned.	bark Welvaart	J. N. Mooi	Batavia.
»	—	Arab.	schoener Fatahool Radjak.	Sech Rachman.	Riouw.
»	—	N. I.	bark Cornea	Djamalodin .	Batavia.
»	—	»	stooms. Langan Lamongan.	T. Deighton .	»
»	19	»	bark Fatahool Moebarak.	Hadjie Moeda.	Riouw.
»	—	»	stooms. Ambon . . .	Roseboom . .	Batavia.
»	—	»	bark Marianna Antoinette.	J. C. Lebert .	»
»	23	»	schip Amana Tulbarie .	Sech Bantah .	Sumanap.
»	—	»	schip Alsemanie . . .	Said Asegaf .	Batavia.
»	24	Bal.	bark Ida.	Haberbier . .	Balie
»	—	N. I.	bark So-ootban. . . .	Sech Banseer.	Soerabaya.

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
April	17	N. I.	schoener Blinjoe Srieboelan.	Tan Tikboen .	Joana.
»	—	»	» Louisa	Lim Boengiok.	»
»	20	»	stooms. Langan Lamongan.	T. Deighton .	Batavia.
»	—	»	stooms. Ambon . . .	Roseboom . .	Soerabaya.
»	21	»	bark Djoedool Karim .	Abdul Rasap .	Sumanap.
»	22	»	bark Balhoer	Mohamat Seman.	Banjermass.

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag.			Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl.	Indisch	bark	Marianne Anthoinette	J. C. Lebert . . .	Batavia	B. Kopersmit en co.
»	»	»	Bientang Timor	Said Machnoon . .	Batavia	Gezagvoerder.
»	»	»	Adrak Kool Haer	Sech Mohamat . . .	Soerabaya.	»
»	»	»	Cornea	Djamalodin	Banjermassing	»
»	»	»	Fatahool Radjak	Sech Rachman. . .	. . . .	»
»	»	schoen.	Aloei Segaf	Soegie	. . . .	»
»	»	bark	Orestes	Ngo Ago . . .	. . . .	»
»	»	»	Fatahool Moebarak	Hadjie Moedah .	. . . .	»
»	»	»	Amana Tulbarie	Sech Bintok . . .	. . . .	»
»	»	»	So-ootdin	Sech Banseer . . .	Soer., Sumanap en Pontianak	»
Siamsch		»	Kiem Po Hoat	Oey Kiong . . .	. . . .	»
Engelsch .		brik	Emigrant	A. de Wolff . . .	China	»
Zweedsch .		bark	Maria Augusta	Bystrom	Stockholm	van den Broek en Veeckens.
Nederlandsch .		bark	Welvaart	J. N. Mooi . . .	Soerabaya.	»
»		schoen.	Valparaiso	E. J. Kok . . .	. . . .	Dorrepaal en co.
Baliesch .		bark	Ida	M. Haberbier . . .	Batavia	MacNeill en co.

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
April	15	N. I.	bark Hing Goan . . .	Mas Tayeep .	Balie Bol.
»	—	»	schip Anna Digna. . .	C. Ouman . .	Burrijport.
»	16	Z. M.	stooms Suriname lt. t/s 1 k.	Clarkson . .	Makasser.
»	—	Ned.	brik So-ootdin	Sech Baoezir .	Bima.
»	17	»	bark Faulke Nassar . .	Sech Smeer . .	Macasser.
»	—	»	» Al Adanie	Hadjie Samoedin.	Batavia.
»	—	Amer.	» Philomella	C Redmon .	»
»	19	N. I.	kotter Krabbe	Mardam . .	Passoeroean
»	—	»	bark Fathool Barie . .	Sech Smeer .	Batavia.
»	20	»	schoener Digna. . . .	Pa Ardie . .	Passaroean.
»	21	»	» Carolina	Pa Jattie . .	Probolingo.
»	22	»	stooms. Ambon . . .	Roseboom . .	Batavia.
»	—	»	bark Alnoer Salim. . .	Hadjie Amin .	»

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
April	15	Ned.	bark Davo	H. Wytenhorst.	Nederland.
»	—	»	» Herman	van Velthoven	»
»	—	N. I.	» Fathool Wahap .	Sech Biljoen .	Sumanap.
»	—	»	schoener Hoseeng. . .	Oey Boenko .	Balie Pad.
»	—	»	» Sarie Toendjoeng .	Nio Djiemsien.	Balie Bol.
»	17	»	schip Fulkus So-oot . .	Sech Almanie.	Timor Koep.
»	—	Z. M.	stooms. Borneo . . .	lt t/s. 1 k. Stort	Bat. v. Sam.
»	18	N. I.	kotter Little Tot . . .	Katjoong . .	Bezoekie.
»	21	»	brik So-ootdin. . . .	Sech Baoezir .	Batavia
»	—	»	bark Zein	S. Bandjardana.	Banjermass.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch .	schip	Herman	M. van Velthoven .	Nederland	B. J. van Eck en co.
»	»	Cesar	Hoogland	»	Major Matzen en co.
»	»	Admiraal Tromp	J. van Turgen . .	»	Fraser, Eaton en co.
Nederl. Indisch	bark	[illegible]	Sech Drahim . . .	Macassar	Gezagvoerder.

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA.

Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*: de hh. *R. Kaine*, — *Anion* — [illegible] — *W. A. van Berkel* — *Sikkens* en echtgenoot — [illegible] *Schmidt*. — *Watson* — *Langenhof*. — *von Hoven* — *Bain* — [illegible] — Z. M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Banda*: de kapts. *Asmus* en *Gosenson*. — officieren [illegible] *Gosenson* en *de Groot*. — 1 luit. *Veerman* en echtgenoot — mevr. *Verspeyk* — Z. M. troepen.

Met de Ned. bark *Alnoer*: Z. M troepen.

Met de Ned. bark *Twee Anthonys*: de heer *H. A. Manuel*. — Z. M. troepen

---

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA.

Met het N I. stooms. *Makassar*: de offic. van gez 1 k *Vogler*. — offic. van gez *James*. — Z. M. troepen

Met het N. I stooms. *Banda*: de luitenant koll. *van der Putt*. — adj intend. *Prins* — luit. t/z. 1 k. *C J. G. Storm van s'Gravensande*. — de hh. *Heyligers* — *Zwaving*. — *Ruhle*. — *J. P* en *H. Stakkinger*. — *S. Lavalette*. — *P. Beits* — Z. M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*: de hh. *J F. Farensbach*. — *P. Broekman* en *echtgenoot*.

Met het Ned. schip *Sara Lydia*: de hh *C. T. Suermondt*. — *echtgenoot*, 2 *kinderen* en 1 bed *J. van den Broek*, *echtgenoot*, 2 *kinderen*. en 1 bed. — mejufv. *H. Henri*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 21 *tot en met den* 28 *April* 1856.

AANVOER.

Van Pamanoekan per praauw sampang gez. Ariepoedien.

180 pic. rijst. 30 ps. buffelhuiden. *Tan Songie*.

Van Tagal per praauw Maijang gez. Sardien en Naridjan.

20 pic. suiker. *Souw Engseeij*.
101 pic. suiker. 10 kradj. kandy suiker. *Oeij Thoen*.

Van Cheribon per ned. ind. schoener *Argo*. gez. Massingham.

14,000 ps. stroo-zakken. *Paine Stricker en co*.
17 ks. serviesen. *Brown*.
668$^{76}/_{100}$ pic. suiker. 1 vat harpuis. 62 legg. arak. 45$^{40}/_{100}$ pic. suiker. *Cramerus en Reed*.
1 md. aardappelen. *Steck*.
2 kt. cochenille. *Martin Dyce en co*.

Van Pamanoekan per praauw sampang gez. Saips.

100 kn. thee. 1 md. suiker. 25 kann. olie. 5 do. arak. *Hofland*.

Van de Lampongs per praauw Schuit gez. Pa Aliema.

59 pic. zw. peper. 18 do. gomelastiek. 7 do. dammer. *Tan Boensan*.

Van Manilla per Am. schip *Flijing Fish*, gez. Niekols.
agt. Paine Stricker en co.

7307 zakk. suiker. 3134 bn. hennep. 352$^{2}/_{100}$ pic. sapanhout. 5 kn. sigaren. *Lading bestemd voor Amerika*.
20/m. man. sigaren. *Morgan Melbourn en co*.
5/m. man. sigaren. *Agenten*.
3000/m. man. sigaren. 2 ks. kramerijen. *Martin Dyce en co*.

Van Calcutta per Eng. schip *Ino*, gez. Walker.
agt. Arathoon.

1812 zakk. tarwe. 56 kn. zeep. 40 do. caster-olie. 2 do. snuif. 114 bn. goenie-zakken. 50 zakk. gram. 135 do. poetjoek. 152 pakken touwwerk. 487 zakk. poetjoek. 15 pakk. kanvis. 15 vn. provisien. 4 ks. rottekruid. 433 zakk. saden. *Arathoon*.
3 bn. goenie-zakken. *Andreas en co*.
1 kt. parfumerien. *Aganoor*
10 ks. lak. 3 roll. matten. 2 ks. provisien. ....

Van Singapore per Eng. schip *Rival*, gez. Schmidt.
agt. Joakim.

402 zakk. tarwe. 1000 planken. 10 zakk. aluin. 14 kn. zeep. 26 zakk. zaad. *Andreas en co*.
18 ks. zeep. 154 zakk. zaad. 26 do. aluin. 100 do. tarwe. 104 pakken. garen. 310 do. touwwerk. 2000 planken. 2250 goenie-zakken. *Joakim*.
1000 planken. 134 zakk. tarwe. *Nahapit*.

Van Tanara per praauw sampang gez. Indra.

190 pic. rijst. *van Motman*.

Van Bantam per praauw sampang gez. Ruwan en Adeng.

292 pic. rijst. *Oeij Keng*.

Van Pamanoekan per praauw sampang gez. Jamoen.

270 pic. rijst. *Lim Djikiem*.

Van Singapore en Riouw per ned. ind. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Prins. agt. Maclaine Watson en co.

7 ks. specie. 20 do. opium. *Mc. Ewen en co*.
5 balen. 60 balen zakken. *Joakim*.
1 kist. *Ducommun en Bornand*.
47 md. gedr. visch. 9 coll. papier. *Tjia Kiokbie*.
2 .... *Sech Said bin Abid*.
484 bund. pajongs. 373 vs. verf. 52 md. visch. 43 coll. chin. goederen. 100 vn. suiker. *Lim Hoa*.
6$^{81}/_{100}$ pic. was. *Said Moh. Bafadel*.
29 coll. manufacturen. *Martin Dyce en co*.
28 pic. touwwerk. *Prins*.
9 coll. diversen. *Said aloewie Satrie*.
29 bn. zakken. *Andreas en co*.
12 ks. opium. 16 do. manufact. *Agenten*.
100 pic. gutta percha. *Paine Stricker en co*.
5 ks. gedr. visch. *Said alie Achmat*.
30 ks. thee. *Lim Pong*.
100 vs. verf. 2 ks. papier. *Kwee Akok*.
2 vn. verf. 2 bn. papier. *Nie Liehet*.
8 ks. chin. goederen. *Lim Seng*.
4 vs. verf. 1 ks. schoenen. *Nie Banghie*.
25 bn. zakken. 1 kt. terpentijn. 1 do. verf. 4 do. meubelen. *Metzendorff Wilmans en co*.
1 kt. koopmanschappen. *Said Moh. Satrie*.
6 ks. manufacturen. *Order*.

van Riouw.

321$^{20}/_{100}$ pic. gambier. *D. N. Buys en co*.

Van Becassie per praauw sampang gez. Sandra.

150 zakk. rijst. *Tan Siong*.

Van Samarang per ned. ind. schip *Amsterdam*, gez. Yasin.

250 pic. rotting. 110 ps. kadj. matten. 240 do. planken. *Aan boord gebleven lading v. Bandjermassing*.

Van de Lampongs per praauw Maijang gez. Intje Soch.

71 pic. gomelastiek. 12$^{71}/_{100}$ do. zw. peper. *Nakekiat*.
ƒ400.— rec. ƒ300.— zilv. munt. *Wa Sawa*.

Van de Lampongs per praauw Kollek gez. Mochamad.

50 pic. zw. peper. 20 do. gomelastiek. 14 do. koffij. 20 do. dammer. 700 ps. sp. matten. *Gezagv*.

Van Banjermassing en Samarang per ned. ind. schip *Kim Tianghoat*, gez. Goeij Bengkiat.

1563 gr. boss. rotting. 32231 kl. do. do. 880 ps. kadjang matten. *Gezagv*.

Van Passilian per praauw sampang gez. Kairoen.

240 zakk. rijst. *Lie Tiang*.

Van Tanara per praauw sampang gez. Karamoedien.

190 pic. rijst. *van Motman*.

Van Tanara per praauw sampang gez. Kadier.

175 pic. rijst. *Lim Gam*.

Van Tanara per praauw sampang gez. Marata.

150 pic. rijst. *Ang Hoeij*.

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Bleman.

224 pic. rijst. 1500 ps. kadjang matten. *Tjioe Eng*.

Van Bantam per praauw sampang gez. Dweisen.

890 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Amal.

2 ks. bat. goederen. 252 pic. rijst. *Tan Yoekeng*.

Van Samarang per ned. ind. schip *Djelanie*, gez. Said Moch. Alie.

ƒ4500.— zilv. munt. *Gezagv*.
3 bn. ongebl. katoen. *Busing Schröder en co*.
25 ks. bier. *Hunter Houghton en co*.
1626 ℔ indigo. *Bahre en Kinder*.
1716$^{2}/_{4}$ ℔ indigo. 2 ks. kains. 2 tromm. beschuit. 1 do. 1 hoed. *Moormann en co*.
14 bn. drills. *Martin Dyce en co*.
96 ps. koeijen. 2 ks. bat. goederen. 1 do. diversen. 3 kod. siriedoosen. *Order*.
1 kt. div. goederen en manufacturen. ....
en gouv. goederen. *Gouvernement*.

Van Pecalongan per ned. ind. schip *Batavia*, gez. Said Hamid bin Aloewie Alhadat.

50 pic. zw. ijzer. *Aan boord gebleven lading v. Batavia*.
931$^{88}/_{100}$ pic. tabak. 17 do. djarak-olie. *Oeij Tiongdjoen*.
183$^{74}/_{100}$ pic. suiker. *van Ommeren Rueb en co*.
14/$_{2}$ legg. arak. *O. J. M. v. Adm. en L*.

Van Amsterdam per ned. schip *Anna en Elise*, gez. Jaski.
agt. Haager en Schuurman.

592 coll. manufact. 4 ks. diversen. 471 coll. gouv. goederen. 10 vs. zilv. munt. *N. H. M*.
1 kt. gouddraad. *Metzendorff Wilmans en co*.
1 kt. ijzerwerk. *Order*.
2 ks. manufacturen. *Bahre en Kinder*.
7 ks. kantoorbehoeften. 3 do. manufact. 1 do. galanterien. *Tolken Voget en co*.
50 ks. wijn. *Cores de Vries*.
3 ks. medicijnen. *N. Lange*.
2 ks. drukkerij benoodigheden. *Lange en co*.
40 vs. spijkers. *Landberg en co*.
7 ks. manufacturen. *Anderson Tolsen en co*.
3 ks. rijtuigen. 29 vn. bier. 51 hammen. *v. Ommeren Rueb en co*.
8 coll. aardewerk en zeep. *Vlaming Kiebert*.
18 coll. medicijnen. *Specht Grijp*.
25 keld. evertraan. 1 kt. diversen. 1 do. kramerijen. 1 do. costumes 2 do. lampen. 3 do. manufacturen. *Kopersmit en co*.
6 ks. porcelein. 6 do. kramerijen. *Gumprich en Straus*.
30 vn. bier. 20 ks. manufacturen. *Tiedeman en v. d. Burg*.
1 pijp. rum. 20 coll. provisien. *v. d. Broek en co*.
60,000 ℔ steenkolen 12 ks. papier. 2 bn. laken. 10 man. water. 3 ks. provisien. *Agenten*.
22 ks. manufact. 200 vs. menie. *de Weerdt Ruijl en co*.
260 vn. teer. *Dummler en co*.
100 vs. boter. 9 do. provisien. 6705 stav. ijzer. 56 coll. manufact. *Moormann en co*.
56 coll. manufacturen. *Busing Schröder en co*.
50 coll. manufacturen. *Paine Stricker en co*.
7 ks. spiegels. 187 coll. manufact. 5 do. glaswerk. 29 bn. kurken. 7 ks. kramerijen enz. 5 do. parfumerien. 7 do. brand-kasten. 1 do. galon. 1 pak goudgeld. *B. van Leeuwen en co*.
40 coll. div. provisien. 1 kt. bessen. *Tiedeman en v. d. Burg*.
3 coll. provisien. *Agenten*.
18 tross. touwwerk. 1 md. do. 100 vs. verfwaren. 120 kazen. 5 vs. boter. 50 led. leggers. 11 ks. provisien. *Gezagv*.
12 ks. ansjovis. 30 vn. bier. 50 ks. kaarsen. 3 ks. koopmanschapp.
208 do. manufact. 65 vn. koolteer. 65 coll. verfwaren. *Order*.

Lading voor Samarang.

1 tromm. en 2 ks. diversen. 2 do. porcelein. 5 do. koopmanschapp. 10 vs. provisien. 5 coll. do. 1 kt. 1 rijtuig. 1 kt. boeken. 2 do. diversen. 20 do. kaarsen. 2 do. wijn. 1 do. 1 viool. 3 ks. wijn en likeur. 1 kt. schilderijen. 41 coll. provisien. 1 kt. papier. 1 do. woll. goederen. 31 ks. likeur. 2 kn. kazen. 40 vs. boter. 10 md. min. water. 40 vn. bier. 6 ks. medicijnen. 1 do. verlakt leder. 1 do. kramerijen. 1 do. manufact. 10 md. min. water. 2 ks. diversen. 3 do. koopmanschapp. 3 coll. rijtuigen. 127 kn. manufacturen. 5 ks. papier. 52 coll. provisien. 8 bn. manufact. 25 ks. kaarsen.

voor Soerabaya.

1 kt. kleederen. 1 do. sigaren. 1 do. diversen. 1 do. modewaren. 1 do. 1 buks. 1 kt. vruchten. 2 do. boeken. 3 do. provisien. 1 do. manufacturen. 25 ks. kaarsen. 2 do. parfumerien. 1 do. kleederen. 1 do. kramerijen. 8 ks. provisien. 4 do. schilderijen. 1$^{1}/_{2}$ pijp. en 60 kn. bier. 32 ks. manufact. 7 do. provisien. 1 do. katoenen. 1 do. pendules. 2 coll. zaden. 1 kt. provisien. 14 coll. provisien. 1 kt. bloembollen. 4 pullen azijn. 3 kn. en 2 vn. bier. 2 ks. likeur en cognac. 2 do. kram. en galanterien. 2 do. diversen. 1 do. manufact. 3 do. provisien. 49 coll. provisien. 1 md. min. water.

Van Tanara per praauw sampang gez. Kattam.

190 pic. rijst. *van Motman*.

Van Tjeringien per praauw sampang div. gez.

540 pic. rijst. *Te Gie en Tjoa Tjeng*.

UITVOER.

Naar Cheribon per praauw sampang gez. Lelier.

10 ks. wit katoen. 2 do. doeken. 1 do. sarongs. 2 do. bladkoper. 10 pic. was. 1 kt. chitsen. *Son Kian*.

Naar Croé per praauw sampang gez. Sitakiem.

5 roll. zijde stoffen. 10 corg. bat. doeken. 4 do. do. slendangs. 5$^{1}/_{2}$ corg. zw. katoen. 2$^{1}/_{2}$ corg. woll. dekens. 1 do. sarongs. *Gezagv*.

Naar Samarang per ned. ind. schip *Marianna en Antoinette*, gez. Lebert. agt. Kopersmit en co.

2394 stav. ijzer. *Suermondt en co*.
10 ks. gedr. katoen. *Busing Schröder en co*.
20/m. man. sigaren. 1 kt. diversen. *John Pryce en co*.
12 vn. koolteer. 10 do. spek. *Jacometti en co*.

Naar Macasser en de Molukkes via Samarang en Soerabaya per ned. ind. stoomb. *Ambon*, gez. Roeeboom.
agt. Kopersmit en co.

voor Samarang.

2 ks. brandewijn. 1 do. conservis. *van Rees en ter Geuns*.
1 kt. boeken. *v. Haren Noman en Kolff*.
10/m. man. sigaren. 1 kt. boeken en papier. 2 coll. medicijnen. 1 kt. suren. 1 tromm. kleederen. *Govijn*.
1 kt. aardewerk. *Said aloewie Segaf*.
10 coll. gouv. goederen. *Gouvernement*.
37 coll. jap. goederen. 30 ks. soija. *de Weerdt Ruyl en co*.
25 hammen. *Govijn*.
1 kt. knoopen. *Sie Yoetiang*.
3 roll. matten. 6 blikk. meel. *Said Salim Moentahar*.
40 pic. salpeter. 4 ks. cambrics. 4 do. chitzen. 40/$_{100}$ pic. was. 1 kt. fluweel. 1 do. everlasting. 2 do. doeken. 1 do. doerias. *Kee Tjoeyang*.
5 ks. cambrics. 3 do. a. r. katoen. *Mc. Ewen en co*.
18 ks. gedr. katoen. 1 do. woll. goederen. 10 do. knoopen. *Bahre en Kinder*.
1 kt. kleinigheden. 1 pakje boeken. *v. d. Meulen en co*.
1 kt. kain pandjangs. *Sarief Kasiem Aijdroes*.
2 ks. zw. katoen. 1 do. 1 schilderij. 1 pakje monsters. *van Leeuwen en co*.
9 ks. katoen. 3 do. knoopen. 2 do. zadels. 1 do. everlast *Martin Dyce en co*.
47 pic. dadels. *Bond*.
1 kt. diversen. 1 grafzerk. 1 reiswagen. *Teisserie*.
1 kt. laken. 2 do. aardewerk en glaswerk. *Tan Sengpo*.
1 kt. regaal. *Agenten*.
3 ks. kains. 2 do. slendangs. *Maclaine Watson en co*.
2 ks. glaswerk. *Govijn*.
14 ks. gedr. katoen. 4 do. witte katoenen. 5 do. doeken. 6 do. cambrics. 5 do. katoenen. uit entrep. *Martin Dyce en co*.
ƒ4500.— zilv. munt. 3150 ps. sp. matten. *Said Salim Moetahar*.

voor Soerababaya.

4500 ps. sp. matten. *Sech Nazar Temimie*.
183 realen stofgoud. *Said aloewie Satrie*.
6000 ps. sp. matten. *Said aloewie bin Satrie*.
1 kt. diversen. *van Haren Noman en Kolff*.
2$^{1}/_{2}$ pic. medicijnen. 1 kt. zijde. 1 do. eetwaren. *Tjia Kiokbie*.
2 ks. sarongs. 1 do. mousselines. 7 corg. sarongs. 20 [illegible]. 4 corg. sarongs, *Said aloewie Satrie*.

1 kt. kindergoed. 1 do. boeken en papier. *Gouijn.*
13 ks. gedr. katoen. (3 do. lijnwaden. uit entrep. *Adam en co.*
1 kt. speelkaarten. 1 do. beh. laken. 8 pic. geel-eker. 2 ks. zijde stoffen. 2 pakk. vliegerpapier. *Lie Oen.*
40 ks. jap. goederen. 1 do. lakwerk. 1 kast. 1 koff. kleederen. 5 ks. div. jap. goederen. *de Weerdt Ruyl en co.*
2 ks. sarongs. 18 corg. doeken. *Sech achmat Hamit.*
1 kt. woll. baadjes. *Sech Hassan bin Alie.*
6 vs. boter. uit entrep. *Gouijn.*
ƒ50,000.— zilv. specie. *N. H. M.*
1 kt. porcelein en aardewerk. uit entrep. *v. d. Broek en co.*
7 kt. a. r. katoen. 13 do. gedr. katoen. 6 do. cambrics. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*
7 ks. katoenen. 6 do. doeken. 1 do. ongebl. linnen. *Martin Dyce en co.*
1 kt. bordnurwol. 10 kalkoenen. *Guijmans.*
11 coll. regalen. *Maclaine Watson en co.*
1 kt zeidoek. 1 vat pik. *Landberg en Zoon.*
45/m. man. sigaren. *Mc. Ewen en co*
2 coll. zeildoek. *Plump en co.*
1 kt. speelgoed. *Abeelen Dennison en co.*
1 kt. zijde goederen. *Lim Seng.*
1 kt. regaal. *van Haren Noman en Kolff.*
1 kt. hoeden. 1 do. monsters. *van Leeuwen en co.*
10 ks. madapollams. *Burt Mijrtle en co.*
1 wagen. 7 ks. bloemen. 2 hokk. kalkoenen. 2 kn. diversen. *de Weerdt Ruyl en co.*
1 kt. chitzen. 12 corg. doeken. 3 do. kain pandjangs. 1 kt. garen. 1 do. zw. katoen. 10 zakk. meel. *Sech Nazar Temimie.*
2 ks. kain pandjangs. *Arathoon.*
2 ks. doeken. uit entrep. *Pitcairn Syme en co.*
1 kt. speelgoed. *Tiedeman en v. d. Burg.*
3 bn. gedr. katoen. 1 kt. kramerijen. *Hunter Houghton en co.*
12 ks. zijde stoffen. 5 bn. woll. manufacturen 24 ks. mac. en vermicelli. 6 kn. provisiën. 1 do. modewaren. 10 ks. zuren. *Platon.*
2 ks. kain pandjangs. uit entrep. *de Weerdt Ruyl en co.*
1 kt. zijde stoffen. 1 do. woll. goederen. *Pandel en Stiehaus.*
6 ks. gedr. katoen. *W. H. v. Leeuwen.*
5 ks. shertings. 3 do. madapollams. uit entrep. *Pitcairn Syme en co.*
1 pak zweepen. 2 ks. mosterd. 25 vs. geslagt. 1 pakje diveasen. *van Riet en ter Gouw.*
4 ks. madapollams. 3 ks. lastings. *Maclaine Watson en co.*
3 kt. kain pandjangs. 15 ps. jap. goed. 52 do. jaconets. 1 kt. wagentuigen. 1 do. trommeltjes. 1 do. bloemvazen. 1 do. mosterd *van Slooten Morgan en co.*
11 ks. wit katoen. 11 do. gedr. katoen. 5 do. doeken. uit entrep. *Martin Dyce en co.*
1 tromm. diversen. 1 kt. kleinigheden. *Kopersmit en co.*
13 ks. wit katoen. uit entrep. *Martin Dyce en co.*
12 ks. opium. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*
1 vat vleesch. uit entrep. *Cores de Vries.*
1 kt. diversen. 1 do. ledigeflesschen. 1 do. trommels. *Said aloewie bin Oemar Satrie.*
10 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*

voor Macasser.

1 kt. doeken. *Said Hossien Baaman.*
1 kt. doeken. 2 do. bat. doeken. 70 ks. cognac. 100 do. wijn. 3 do. gev. katoen. uit entrep. 6 vn. beslemmermessen. *Busing Schröder en co.*
1 kt. bat. doeken. *Said Hoesin bin Segaf.*
2 ks. bat. doeken. *Sech Achmat bin Talip.*
9 ks. wijn. uit entrep. *v. d. Meulen en co.*
6 bn. shertings. uit entrep. *Hunter Houghton en co.*
1 kt. bat. doeken. *Sech awab Djoas.*

voor Molukkes.

5 ks. diversen. *Said aloewie bin Segaf.*
3 ks. diversen. 1 kt. valsche coralen. 10 vs. boter. 8 pic. dadels. *Said abd. bin Bargebe.*
30 ks. wijn. uit entrep. *Bahre en Kinder.*
50 keld. genever. uit entrep. *Reijnst en Vinju.*
98 keld. genever. 25 vn. alget bier. uit entrep. *van Ommeren Rueb en co.*
1 kt. lijnwaden. uit entrep. *Anderson Tolson en co.*
1 kt. eau de cologne. uit entrep. *Haager en Schuurman.*
50 ks. roode wijn. uit entrep. *Bahre en Kinder.*
50 keld. arak. 1 kt. eau de cologne. 2 do. glaswerk. 1 do. gereedschappen. 1 do. lavender-water. 1 do. kousen. 25 ks. meel. 6/4 thee. 3 do. bitter. 12 md. aardewerk. *van Duijvenbode.*
4 vn. vleesch. uit entrep. *Kopersmit en co.*
3 ks. provisien. *v. d. Meulen en co.*
2 ks. lijnwaden. uit entrep. *Adam en co.*
1 kt. diversen. *van Riet en ter Gouw.*
16/m. man. sigaren. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*
100 keld. genever. uit entrep. *de Fiennes.*
1 hand wagen. *Pesch.*
2 ks. regalen. *Gouijn.*
9 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
ƒ40,000.— zilv. munt. ƒ25,000.— res. Macasser. *Gouvernement.*
ƒ120,000.— zilv. munt. Patjitan. *Gouvernement.*
ƒ10,000.— zilv. munt. Bagelen. *Gouvernement.*
ƒ170,000.— zilv. munt. Japara. *Gouvernement.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Walvisch*, Th. Schut. agt. Paine Stricker en co.

25 legg. arak. $27986^{8}/_{10}$ ℔ indigo. 10174 pic. rijst. 734 do. suiker. *Suermondt en co.*
110 pic. rotting. *Agenten.*
1161 pic. suiker. 72 legg. arak. *O. J. M. v. Adm. en L.*
1 pak thee. *v. d. Beek.*
3 coll. diversen. *van Ommeren Rueb en co.*
7 coll. jap. goederen. *J. R. Lange.*
1 coll. jap. goederen. *Wijnveldt.*
500 pic. thee. *N. H. M.*

Naar Rotterdam per ned. schip *Prinses Marianne*, gez. Rietmeijer. agt. Reijnst en Vinju.

4 ks. sigaren. 1 pakje boeken. 2 kn. boeken. 7 do. jap. goederen. 1 do. naturalien. 45 pic. sapanhout. 87 do. rotting. 4643 do. rijst. *Agenten.*
$6023^{45}/_{100}$ pic. suiker. *O. J. M. v. Adm. en L.*

Naar Indramaijoe per praauw sampang gez. Kenteng.

2 ks. wit katoen. 1 do. rood katoen. 3 do. zw. katoen. *Tjie Eng.*

Naar Cheribon per praauw Majang gez. Samied.

22 kn. div. lijnwaden. 2 kn. spiegels. 1 do. glaswerk. 1 do. gep. zeep. 1 do. blikwerken. 2 coll. slendangs. *Sech awab bin Salim Saoet.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Laura en Adèle*, gez. Donema. agt. Bahre en Kinder.

7387 pic. rijst. 807 do. suiker. 49 legg. arak. 75 pic. rotting. *Agenten.*
$299^{800}/_{1000}$ pic. thee. *N. H. M.*
75 legg. arak. *Jacometti en co.*
30 balies soija. 5 coll. jap. goederen. *de Weerdt Ruyl en co.*
4 coll. jap. goederen. *Bahre en Kinder.*

Naar Tagal en Pecalongan per ned. ind. schip *Tartar*, gez. Tan Ingok.

20 ks. calicots. *Dummler en co.*
4 ks. meubelen. *John Pryce en co.*
2 ks. jap. goederen. *Cramerus en Reed.*
2 ks. jap. goederen. 9 do. do. sarongs. 2 do. do. pannetjes. 2 pakk. jap. bezems. 1 pak rotting. 4 vn. bier. *Brown.*
1 kt. ongebl. katoen. *Sech Moh. Basandiet.*
100 th. goud. $139^{13}/_{100}$ pic. gambier. *Said aloewie Atas.*
1 kt. mousselines. 1 do. garen. *Sech Moh. Bafadel.*
1 kt. wit katoen. 1 do. madapollams. *Said Hoesein bin Segaf.*
1 kt. wit katoen. 4 corg. slendangs. *Said Hassan Melehuli.*

6 ks. provisien. 1 do. hoeden. 1 pak schilderijen. 1 do. sardijntjes. *Platon.*
1 kt. hangstolpen. 3 do. lampen. 4 do. gember. 1 do. muscat-wijn. 1 do. provisien. 1 do. zuren. 1 do. tafelgoed. 2 vs. meel. 1 kt. salamoniac. *John Pryce en co.*
50 coll. provisien. *Paine Stricker en co.*
6 ks. wit katoen. *Said Moh. Satrie.*
91 coll. machinerien. *Cramerus en Reed.*
23 ks. ongebl. katoen. 4 bn. garen. 10 ks. madapoll. 2 do. mousselines. *Said Aloewie Atas.*
2 vs. kruid. 1 kt. wasch toestellen. *John Pryce en co.*
16 pott. confituren. 3 ks. ongebl. katoen. 2 do. chitzen. 1 do. rood katoen. 1 do. mousselines. 1 do. slendangs. *Sim Tiantoan*
2 pic. tin. *Landberg.*

Naar Samarang en Soerabaya. per ned. ind. schip *Al-Osmanie*, gez. Said Achmat bin aloewie Segaf.

voor Samarang.

60 zakk. tarwe. 100 baksteenen. *Andreas en co.*
300 pic. zw. ijzer. *Paine Stricker en co.*
1 kt. lakwerk. 1 do. bloempotten. *Landberg en co.*
4 ks. gedr. katoen. uit entrep. *Martin Dyce en co.*
100 tobb. staal. 200 keld. genever. uit entrep. 2 ks. cambrics. *Moormann en co.*
1 rijtuig. *Hunter Houghton en co.*
1 kt. 1 piano. *Tiedeman en v. d. Burg.*
8 coll. lampen. 10 md. aardewerken. 10 kn. cambrics. *Martin Dyce en co.*
1 rijtuig en toebeh. *Adam en co.*
160 ks. zwavel. 2 do. gordijngoed. 3 do. gev. katoen. *Pandel en Stiehaus.*
40 ks. ongebl. katoen. *Said aloewie Atas.*
1 vat ijzerwerken. *Hunter Houghton en co.*
1 kt. slendangs. *Sech Nazar Temimie.*
12 kt. kramerijen. *Pandel en Stiehaus.*
17 pic. comijn-zaad. *Lie Oen.*
200 pic. spijker-ijzer. *Metzendorff Wilmans en co.*
500 keld. genever. uit entrep. *Reijnst en Vinju.*
60 pic. dammer. 2 ks. wit katoen. *Lim Seng,*
7 coll. gedr. katoen. *Anderson Tolson en co.*
163 coll. gouv. goederen. 143 stav. ijzer. 31 blad. zink. *Gouvernement.*

voor Soerabaya.

20 vn. zw. teer. 26 vn. verfwaren. 314 zakk. rijst. 73 coll. div. gouv. goederen. *Gouvernement.*
10 coll. kwik-zelver. *Sech awab Bahaman.*
2 suiker-pannen. 3 coll. machinerien. *Pitcairn Syme en co.*
175 stav. ijzer. *Gouvernement.*
3 ks. sarongs. 3 do. kain pandjangs. 1 do. damast. 6 ks. madapoll. 6 do. cambrics. *Moormann en co.*
3 ks. diversen. *Said abd. Rachman Segaf.*
1 blikje snaren. *Gebr. Beijnon.*
10 vn. krijt. 10 ks. glazen-pannen. 4 do. terpentijn. *Plump en co.*
78 md. aardewerken. 700 ks. zeep. 40 kn. wijn. 1 md. aardewerk. *Arathoon.*
38 kn. blaauw katoen. 2 do. kantoorbehoeften. 1 pak monsters. *N. H. M.*
1 kt. regaal. *Tiedeman en v. Kerchem.*

Naar Indramaijoe per ned. schip *Amicitia*, gez. Janse. agt. Haager en Schuurman.

991 pic. suiker. *Maclaine Watson en co.*
75 pic. rotting. 2 do. notenmuscaat. 3675 ℔ java thee. 348 ps. buffelhuiden. 4 ks. roode wijn. 1 do. provisien. *Agenten.*
3 ks. wijn. 6 pott. boter. *B. v. Leeuwen en co.*

Naar Sydney per Eng. schip *New Forest*, gez. Milne. agt. Martin Dyce en co.

1500 pic. suiker. 240 do. rotting. 50 do. sapanhout. 80 do. zw. peper. 545 do. rijst. 24 vn. gedr. appelen. *Agenten.*

Naar Nederland per ned. schip *Sara Lydia*, gez. v. d. Tak, agt. Reijnst en Vinju.

500 pic. tin. 50 do. verfhout. $8001^{81}/_{100}$ do. suiker. 5280 do. koffij. $189^{90}/_{100}$ do. gutta percha. $123^{25}/_{100}$ do. rotting. $825^{78}/_{100}$ do. klapper-olie. 665 ps. koehuiden. 70 ks. kopergeld. *N. H. M.*

Naar Siam via Singapore per Siam Wank. Kim Goantjoen, gez. Tjioe Tonglam.

5350 ps. vloersteenen. 75 pic. eng. ijzer. 25 ks. glaswerk. 2 do. kramerijen. 4 coll. aardewerk. 8 spiegels. 1 kt. hoeden. 191 pic. niels. 75 do. ijzer. 20 ks. rozijnen. 19 do. ongebl. katoen. 300 ps. zilv. sp. matten. ƒ300.— zilv. munt. *Gezagv.*
120 ps. sp. matten. ƒ60.— zilv. munt. *Lim Tiam.*
2 bal. ongebl. katoen. uit entrep. *Martin Dyce en co.*

Naar Cheribon per ned. ind. schoener *Argo*, gez. Massingham.

1 md. min. water. 1 kt. provisien. 1 pak kleinigheden. *van der Meulen en co.*
1 kt. milit. goederen. 16 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
20 vs. bier. 1 kt. rozijnen. 1 do. kramerijen. *Louran en van Walcheren.*
5 vs. boter. 2 ks. roode wijn. 2 md. madera. 1 ks. azijn. 1 do. bier. 1 dito div. goederen. 1 vat koolteer. en zw. teer. 1 keld. lijnolie. 8 ks. diversen. 4 vt. boter. 1 vat vleesch. 1 ks. klok. 1 vt. verf. 8 pak. diversen. *Abeelen Dinnison en co.*
1 wagen. 10 ks. diversen. 1 jagt geweer. *Barkeij.*
1 ks. koffijmolens. 1 dito. kat. goederen. 1 dito. ijzerwerken. 1 dito lampen. 10 vt. boter. *Bond.*
10 kist wijn. 12 dito. cognac. 1 dito diversen. 1 vat afgetapt. bier. *John Prijce & co.*
1 ks. jagt. geweren. 1 dito. aardewerk. 1 dito boeken. 3 vt. bier. 1 ks. olie. 1 koffer. kleedingstukken. 1 tafel. *Platon.*
2 schuitjes tin. 2 vt. spijkers. ½ vat. harpuis 1 ks. diversen. 1 vat. rood aarde. 25 pak. brandijzer *Landberg en co,*
10 vatjes boter. *Prijce en co.*
1 kist papier. *van Haren Noman en Kolff.*
2 kist cambrics. 4 collgedr. katoen. 4 vs. spijkers. 10 hammen. *Bond.*
2 kist. ijzerwerk. 1 partij. leder voor een suikermolen. *Vaupel & co.*
1 vat wijn. 1 keld. genever. 1 kist. cognac. 1 dito. madera 1 dito. hammen. 1 dito. kurken. 1 vt. boter. *Vaupel en co.*
1 kist porceleinwerk. 1 dito. div. kramerijen, 1 dito chitzen *Coulster.*

Naar Pamanoekan. per ned. ind. schip *Almansoor*, gezagvoerder Said alie bin djin.

1 kist. dranken. 2 coll. provisiën. *Hughan.*
1 vat. wijn. 1½ pic. olie. 2 vaten bier. 1 kist. provisien 1 dito slaolie. 2 dito. lampen. 2 dito porcelein. 1 dito hagel. 5 dito wijn. 1 kist. provisien. 1 vat. bier. 2 vs. boter. 2 kaarsen. ks. 1 klok. 2 vs. spek. 3/m. man. sigaren. 1 kisje bitter. 1 kist. wijn. 1 vat provisien. enz. 1 keld. genever. 1 kist diversen. 1 dito 6 nachtspiegels 1 dito. krijt. 1 pak ijzerdraad *John Prijce en co.*
40 kn. theelood *Brown.*
2 kist aardewerk. 4 dito lampen. en stolpen. 1 dito. spiegel. 1 dito glaswerken. 1 koffer-kleederen. 1 vat bier. 20 ps. meubelen. 5 potten 2 bezems. 1 builzak. 1 bank. 20 vs. boter. 3000 ps. goeniezakken. 1240 ps. ledige. zakken. *Hofland.*

Naar Samarang per. ned. ind. stoomb. *Lawan Lamongan*, gez. Deighton. agt. Maclaine Watson en co.

4 balen everlasting. *Burt Mijrtle en co.*
5 kn. boeken *Reijnst en Vinju.*
1 hand. wagen. *Abrahams.*
5 kist rood katoen. 2 dito gedr katoen *Burt Mijrtle en co.*
1 kist kramerijen *Hunter Houghton en co.*
2 kist zijden goederen. *Tjia Kiokbie.*
1 kist gev. katoen. 8 dito gedr. katoen. 2 dito a. r. doeken. *Mc. Ewen en co.*
5 kist. gedr. katoen. 5 dito slendang en shertings. *Pitcairn Syme en co.*

1 kist garen. 1 dito gem. kleederen. *de Fiennes en co.*
2/m. man. sigaren. *Coren.*
10 kist wit. katoen. uit entrep. 10 dito. gedr. katoen. *Martin Dijce en co.*
4 kist. chitzen. 3 dito doeken. 5 dito blad koper. 3 dito rood katoen. 2 dito. chitzen. *Gauw Kianhian.*
4/4 pijp. portwijn. 4/4 pijp tin. wijn. 15/m. man sigaren 1 kist chocolaad. 2 kist glaswerk. ½ pijp. portwijn 2 kist likeuren 30 [illegible] cognac. *Louran en van Walchren.*
1 kist papier en boeken. *van Haren Noman & Kolff.*
1 kistje. provicien. *van Riet & ter Gouw.*

Naar de Cocos Eilanden per ned. ind. schip *Harriet*, gez. Angoo agenten Adam en co.

150 pic. rijst 4 pic. suiker. *Adam en co.*

Naar Soerabaya per ned. ind. schip *Maas Dennok*, gez. Hadjie Ach[illegible]

200 keld. genever. uit entrep. *de Fiennes en co.*
3 ks. servisen. 1 do. kramerijen. 1 do. meel. 10 vs. loodwit. 1 [illegible] diversen. *Martin en co.*
4 ks. provisien. *v. d. Beek.*
2 vn. ijzerwerk. *Hunter Houghton en co.*
80 pic. beng. touw. *Lie Oen.*
20 kn. kruid. 5 do. roode wijn. *L. Meijer.*
24 kn. naaigaren. 28 do. provisien. 17 do. visch. *Andersen Tolson en co.*
32 ks. kruid. *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. jap. goederen. 20 do. vruchten op water. *Martens en co.*
250 ks. wijn. 500 do. cognac. *Busing Schröder en co.*
195 ks. wijn. (165 ks. roode wijn. uit entrep.) *Suermondt en co.*
4 vs. boter. 1 do. diversen. *Wijnveldt.*
4 ks. gedr. katoen. *Arathoon.*

Naar Padang per ned. schip *Zeemeeuw*, gez. Kaijser. agt. Dummler en co.

voor Nederland.

400 pic. tin. *N. H. M.*

voor Padang.

100 coll. ruwe katoenen. 51 kn. witte katoenen. 1 kistje monsters. *N. H. M.*
29 vn. meel. 21 do. gez. vleesch. 12 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
2 vs. crépé-kruid. *John Pryce en co.*
25 ks. rhijnwijn. uit entrep. *Haager en Schuurman.*
151 keld. genever. uit entrep. *Agenten.*
32 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*
30 kn. shertings. *Burt Mijrtle en co.*
12 vn. glazen-koralen. uit entrep. *Moormann en co.*
ƒ250,000.— zilv. munt. *Gouvernement.*
200 pic. zw. ijzer. 1 kt. bat. doeken. 2 do. valsche coralen. 1 [illegible] bendie-tuigen. 3 do. laksa. *Lim Hoa.*
3 ks. min. sigaren. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*
200 tonn. staal. uit entrep. *Lim Hoa.*
5 ks. sarongs. *Bahre en Kinder.*
500 tobb. staal. 3 kn. crackers. 50 vn. amer. teer. 50 vs. spijkers. *Paine Stricker en co.*
4 oxh. roode wijn. uit entrep. *Suermondt en co.*
½ pijp. cognac. uit entrep. *Pandel en Stiehaus.*
3 vn. wijn. 10 vs. amer. meel. 30 zakk. tarwe. 1 vatje harst. 1 [illegible] porcelein. *Agenten.*
4 pr. wielen en assen. 1 balans. 7000 ps. goenie-zakken. *N. H. M.*
5 ks. madera. 49 tobb. staal. *Paine Stricker en co.*
20 vn. bier. 3 do. aarde. 4 do. roode wijn. 1 do. cognac. [illegible] ks. bendietuigen. 1 do. aarde en porceleinwerk. 2 dos. [illegible] terd. 20 fl. chocolaad. 4 stell. chin. koffers. 5 ks. vensterglas. [illegible] do. champagne. 1 do. limonade. 10 do. sla-olie. 3 do. bitter. [illegible] do. mosterd. 6 do. kaarsen. 10 do. roode wijn. 1 do. rhijnwijn. [illegible] do. lampen en toebeh. 8 dos. koper-scharnieren. 2 stell. pleetwerk. 1 kt. likeur. 12 fl. vogelzaad. 1 kt. koperwerk en kramerijen. [illegible] do. provisien. 1 do. spiegeltjes. 1 do. spiegels. 1 do. groenten. *John Pryce en co.*
50 ks. bier. uit entrep. 1 do. bitter. *van Ommeren Rueb en co.*
1 kt. pleet en glaswerk. [illegible] klokken. 1 do. speelgoed. *Abeelen Dennison en co.*
1 ijzeren kist. *Paine Stricker en co.*
1 wagen. *Maclaine Watson en co.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 10 *tot en met den* 17 *April* 1856.

AANVOER.

Van Bandjermassing per ned. ind. bark *Amsterdam*, gez. Mohamat Yassin.

21027 boss. gr. en kl. bindrotting. 3700 st. kadj. matten. 240 lanang planken. 58 pic. was. 18 st. ongebl. katoen en 35 st. [illegible] chitzen. *Order.*

Van Soerabaya per ned. ind. bark *Naga Laut*, gez. F. A. P. Wentholt.

500 pic. bindrotting. *B. Kopersmit en co.*
2 cijlinders. 1 kamrad en 3 kn. ijzerwerk. *J. Jansen.*
1 kt. ijzerwerk. 4 kn. bronswerken en 1 kt. glaswerk. *J. Hijman[illegible]*
100 vs. spijkers. *C. Damnitz en co*

Van Batavia per ned. schoener *Valparaiso*, gez. E. J. Kok.

335 pic. guano. *N. H. M.*

Van Batavia per ned. ind. bark *Balheer*, gez. Mohamat Seman.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 16 April 1856 no. 31.

Van Nederland over Batavia per ned. bark *Stad Zierikzee*, gez. D. Ochtman.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 16 April 1856 no. 31.

UITVOER.

Naar Batavia per ned. ind. stoomb. *Macassar*, gez. F. H. Schmidt.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 23 April 1856 no. 33.

Naar Batavia per ned. ind. bark *Amsterdam*, gez. Mohamat Yassin.

29 kalbassen persische wijn. *Andreas.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 11 *tot en met den* 15 *April* 1856.

AANVOER.

Van Koelie (Borneo) per ned. ind. bark *Arief Banjarmaas*, gez. Abdul Mahaf. agt. Gezagv.

30,500 boss. rotting. 5 pic. was. *Hadjie Brahim.*
40 pic. was. 50 katjes vogelnestjes. 25 pic. gutta-percha. *Hakidin[illegible]*
5 pic. was. 25 do. vogelnestjes. *Gapar.*

UITVOER.

Naar Padang via Batavia en Samarang per ned. ind. stoomb. *Macassar*, gez. H. Schmidt.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 23 April 1856 no. 33.

Naar Nederland per ned. schip *Burgermeester van Rhöönen*, gez. A. W. van der Meer van Kuffeler.

35 ks. kop. geld. $6001^{88}/_{100}$ pic. suiker. 80 do. rotting. 2760 do. koffij. *N. H. M.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.